

Bank Pocztowy

Grupa Kapitałowa
Banku Poczтового S.A.

(Filar III)

Informacja na temat adekwatności
kapitałowej Banku Poczтового S.A.
według stanu na 31 grudnia 2013 roku

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	3
2. Cele i zasady zarządzania ryzykiem.....	4
3. Stosowanie norm ostrożnościowych.....	18
4. Fundusze własne.....	19
5. Przestrzeganie wymogów kapitałowych, o których mowa w art. 128 ustawy - Prawo bankowe	21
6. Ryzyko kredytowe i ryzyko rozmycia	24
7. Ryzyko kredytowe kontrahenta.....	30
8. Stosowanie metody standardowej do wyznaczania ekspozycji ważonych ryzykiem	32
9. Obliczanie kwoty ekspozycji metodą wewnętrznych ratingów	34
10. Stosowanie metody wartości zagrożonej.....	34
11. Ryzyko operacyjne	34
12. Ekspozycje kapitałowe nieuwzględnione w portfelu handlowym	35
13. Ryzyko stopy procentowej pozycji zakwalifikowanych do portfela bankowego.....	36
14. Obliczenie wymogów kapitałowych na kwoty ekspozycji sekurytyzacyjnych ważone ryzykiem.....	38
15. Obliczanie kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z metodą wewnętrznych ratingów	38
16. Stosowane techniki ograniczania ryzyka kredytowego	39
17. Stosowanie metody zaawansowanej w pomiarze ryzyka operacyjnego	41
18. Stosowane zasady ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku	41

1. Wprowadzenie

1.1. Cel dokumentu

Niniejszy dokument jest realizacją postanowień „Uchwały Nr 385/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu” z późniejszymi zmianami, jak również zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą Banku Pocztowego S.A. „Generalnych zasad polityki ujawnień informacji na temat adekwatności kapitałowej w Banku Pocztowym S.A.”.

1.2. Słownik użytych pojęć i skrótów

Definicja pojęć i skrótów używanych w dalszej części raportu:

- **Apetyt na ryzyko** – maksymalna akceptowalna gotowość Banku do podejmowania określonej wielkości ryzyka w określonym horyzoncie czasowym zaakceptowana przez Zarząd Banku, która stanowi element strategii biznesowej oraz planów budżetowych zatwierdzanych przez Radę Nadzorczą,
- **Awaryjny plan kapitałowy** - katalog działań naprawczych uruchamiany w sytuacji przekroczenia miar ostrożnościowych adekwatności kapitałowej,
- **Bank** - Bank Pocztowy S.A.,
- **Grupa** - Grupa Kapitałowa Banku Pocztowego S.A.,
- **Filar I** – dotyczy szacowania minimalnych/regulacyjnych wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego, rynkowego i operacyjnego (wyliczonych zgodnie z Uchwałą nr 76/2010 Komisji Nadzoru Finansowego),
- **Filar II** – jeden z trzech głównych elementów przepisów Bazylea II (Nowa Umowa Kapitałowa) obejmujący proces ICAAP,
- **Kapitał wewnętrzny** - oszacowana przez Bank kwota, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka,
- **Proces ICAAP** (ang. *Internal Capital Adequacy Assessment Process*) - Proces Oceny Adekwatności Kapitału Wewnętrznego,
- **Prawo bankowe** - Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe (Dz.U. 2002 nr 72, poz. 665) z uwzględnieniem późniejszych zmian lub uaktualnień,
- **Współczynnik adekwatności kapitałowej** lub **Współczynnik wypłacalności** (ang. *Capital Adequacy Ratio*) - stosunek regulacyjnych funduszy własnych (wyliczonych zgodnie z art. 127 Prawa bankowego) do minimalnych wymogów kapitałowych (wyliczonych zgodnie z Uchwałą KNF nr 76/2010) przemnożonych przez 12,5,
- **Współczynnik kapitału poziomu I** lub **Współczynnik Tier 1 ratio** – stosunek funduszy podstawowych (wyliczonych zgodnie z art. 127 Prawa bankowego) do minimalnych wymogów kapitałowych (wyliczonych zgodnie z Uchwałą nr 76/2010 Komisji Nadzoru Finansowego) przemnożonych przez 12,5;
- **Współczynnik kapitału wewnętrznego** (ang. *Internal Capital Ratio*) - stosunek regulacyjnych funduszy własnych (wyliczonych zgodnie z art. 127 Prawa bankowego) do kapitału wewnętrznego przemnożonego przez 12,5,
- **Uchwała KNF nr 76/2010** - Uchwała Nr 76/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 10 marca 2010 roku w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka (zastępująca Uchwałą KNF nr 380/2008).

- **Uchwała KNF nr 258/2011** - Uchwała Nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011 roku w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz zasad ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w banku,
- **Uchwała KNF nr 325/2011** - Uchwała Nr 325/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 20 grudnia 2011 roku w sprawie innych pomniejszych funduszy podstawowych, ich wysokości, zakresu i warunków pomniejszania o nie funduszy podstawowych banku, innych pozycji bilansu banku zaliczanych do funduszy uzupełniających, ich wysokości, zakresu i warunków ich zaliczania do funduszy uzupełniających banku, pomniejszych funduszy uzupełniających, ich wysokości, zakresu i warunków pomniejszania o nie funduszy uzupełniających banku oraz zakresu i sposobu uwzględniania działania banków w holdingach w obliczaniu funduszy własnych,
- **Uchwała KNF nr 385/2008** - Uchwała Nr 385/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym, dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu,
- **Uchwała KNF nr 386/2008** - Uchwała Nr 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności,

2. Cele i zasady zarządzania ryzykiem

2.1. Zarządzanie ryzykiem

Głównym celem zarządzania ryzykiem w Grupie jest zapewnienie bezpieczeństwa środkom powierzonym przez klientów Grupy oraz zapewnienie skuteczności podejmowanych decyzji, nakierowanych na maksymalizację uzyskiwanych dochodów w dłuższym horyzoncie czasowym, przy podejmowaniu akceptowalnego poziomu ryzyka.

Zarządzanie ryzykiem w Grupie jest procesem zintegrowanym i odbywa się w oparciu o wymogi nadzorcze oraz o wewnętrzne regulacje, zatwierdzone przez Radę Nadzorczą oraz Zarząd. Obowiązujące regulacje wewnętrzne w tym zakresie podlegają okresowej weryfikacji, stosownie do zmian uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych funkcjonowania Grupy. Jednostką integrującą podejście do zarządzania ryzykiem w ramach Grupy jest Bank.

W Grupie przyjęto 3-stopniowy schemat organizacji regulacji wewnętrznych w zakresie zarządzania ryzykiem.

Ogólne ramy zarządzania ryzykiem zostały określone w następujących dokumentach przyjętych przez Radę Nadzorczą:

- Generalne zasady zarządzania ryzykiem w Banku Pocztowym S.A.,
- Generalne zasady zarządzania kapitałem w Banku Pocztowym S.A.,
- Strategia rozwoju Banku Pocztowego S.A. w latach 2012-2015,
- Plan Finansowy Banku Pocztowego S.A. na 2014 r.,
- Strategia zarządzania ryzykiem w Banku Pocztowym S.A. na rok 2014.

Ich uszczegółowieniem są, zaakceptowane przez Zarząd, zasady zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, delegujące obowiązki na poziom poszczególnych Departamentów i Biur, w tym wytyczne dla Spółek zależnych. Na ich podstawie opracowano szczegółowe procedury operacyjne, zawierające opis poszczególnych czynności (w tym kontrolnych) przeprowadzanych przez Wydziały, Zespoły i Stanowiska.

2.1.1. Struktura i organizacja zarządzania ryzykiem

W systemie zarządzania ryzykiem uczestniczą:

- Rada Nadzorcza,
- Zarząd,
- Komitety ds. zarządzania ryzykiem, powołane przez Zarząd, zgodnie z obowiązującymi regulacjami wewnętrznymi,
- Komórki organizacyjne, zarządzające poszczególnymi rodzajami ryzyka,
- Komórki kontroli (w tym komórka audytu wewnętrznego oraz komórka compliance),
- Pozostałe komórki organizacyjne,
- Wybrane komórki organizacyjne Spółek zależnych.

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem oraz nad kontrolą procesu zarządzania ryzykami, jak również zatwierdza jego główne cele i wytyczne.

Zarząd jest odpowiedzialny za całokształt zarządzania ryzykiem w Banku oraz na poziomie Grupy, jak również podejmowanie decyzji o charakterze strategicznym, wpływającym na skalę i strukturę ryzyka. Zarząd zatwierdza metody zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, które obejmują takie czynności, jak: identyfikacja, pomiar, monitorowanie i kontrola, raportowanie, podejmowanie działań zaradczych, a także przegląd i weryfikacja procesu zarządzania wybranym rodzajem ryzyka.

Komitety ds. zarządzania ryzykiem w Banku powoływane są przez Zarząd i uczestniczą w procesie zarządzania ryzykiem. Komitety w Banku pełnią także funkcję opiniodawczą i rekomendacyjną w stosunku do Zarządu w zakresie strategii zarządzania ryzykami, zasad i procedur, realizacji poszczególnych etapów procesu zarządzania ryzykami, a także decyzyjną w zakresie uprawnień delegowanych przez Zarząd. Dotyczy to w szczególności ustalania i monitorowania przestrzegania limitów, a także podejmowania decyzji kredytowych, zgodnie z obowiązującym w Banku systemem limitów kompetencji decyzyjnych.

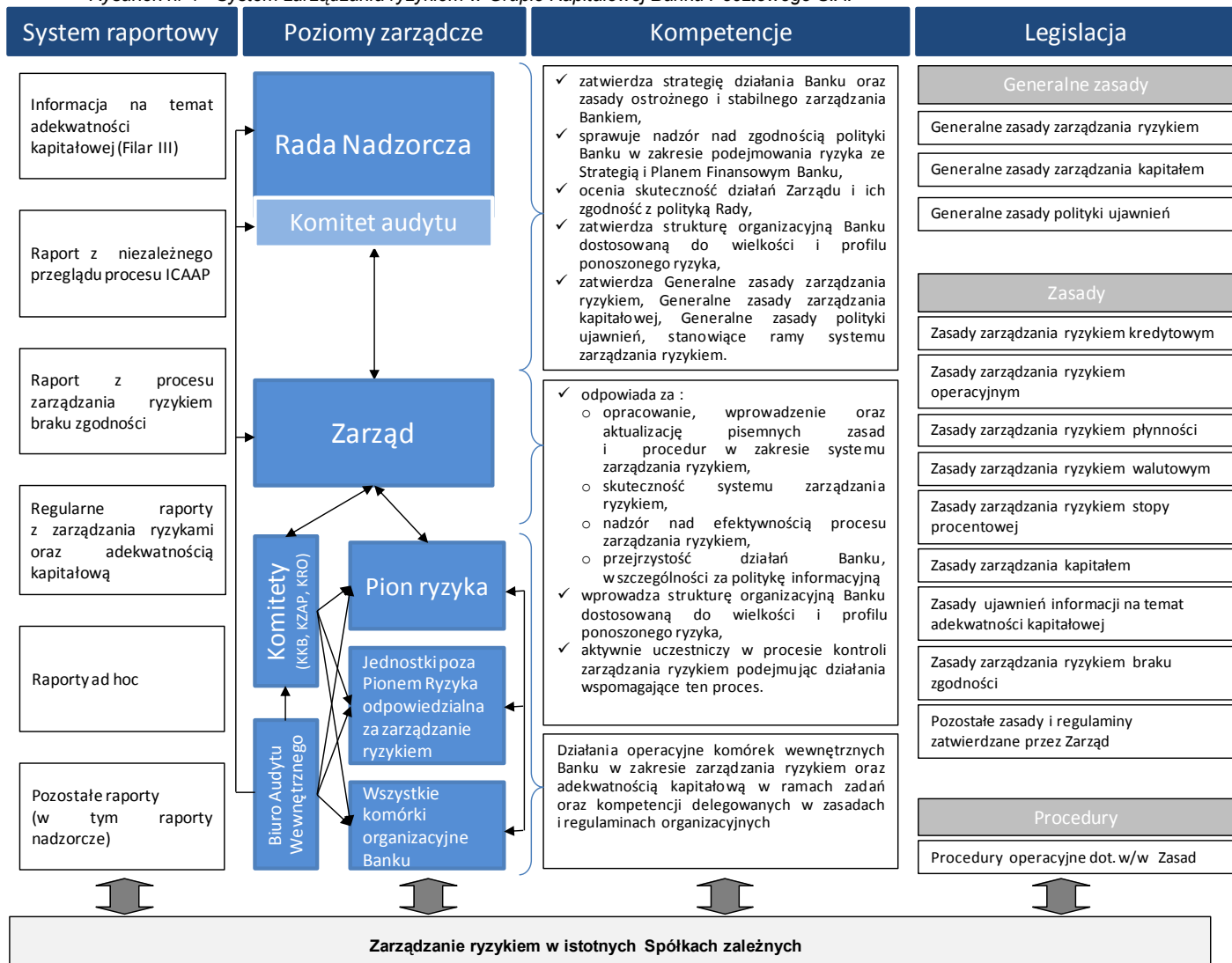
Ze względu na szeroki aspekt i przenikanie poszczególnych rodzajów ryzyka, każdy rodzaj ryzyka posiada **komórkę wiodącą**, która jest odpowiedzialna za koordynację procesu zarządzania danym rodzajem ryzyka. Komórki te odpowiadają za identyfikację, pomiar, monitoring i koordynację działań zaradczych w zakresie poszczególnych rodzajów ryzyka. Do zadań komórek należy także opracowywanie procedur dotyczących realizacji poszczególnych etapów procesu zarządzania ryzykiem.

W Banku funkcjonuje **komórka audytu wewnętrznego**, której celem jest badanie i ocena, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, procedur i mechanizmów kontroli wewnętrznej oraz opiniowanie systemu zarządzania Bankiem, w tym skuteczności zarządzania ryzykiem związanym z działalnością Banku. Dodatkowo, w celu zapewnienia zgodności działania Banku z odpowiednimi prawami, przepisami oraz standardami, w Banku funkcjonuje wydzielona **komórka compliance**, której celem działania jest również właściwe zarządzanie ryzykiem braku zgodności.

Docelowa struktura ryzyka Banku oraz na poziomie Grupy jest uwarunkowana zdefiniowanym „apetytem na ryzyko”. Apetyt na ryzyko Banku określa gotowość Banku oraz Grupy do podejmowania określonej wielkości ryzyka w określonym horyzoncie czasowym i jest akceptowany przez Zarząd. Apetyt na ryzyko stanowi istotny element konstrukcji Strategii Banku i Planu Finansowego zatwierdzanych przez Radę Nadzorczą.

Poniżej przedstawiono schemat systemu zarządzania ryzykiem, prezentujący podział kompetencji poszczególnych jego uczestników, system regulacji oraz system raportowy.

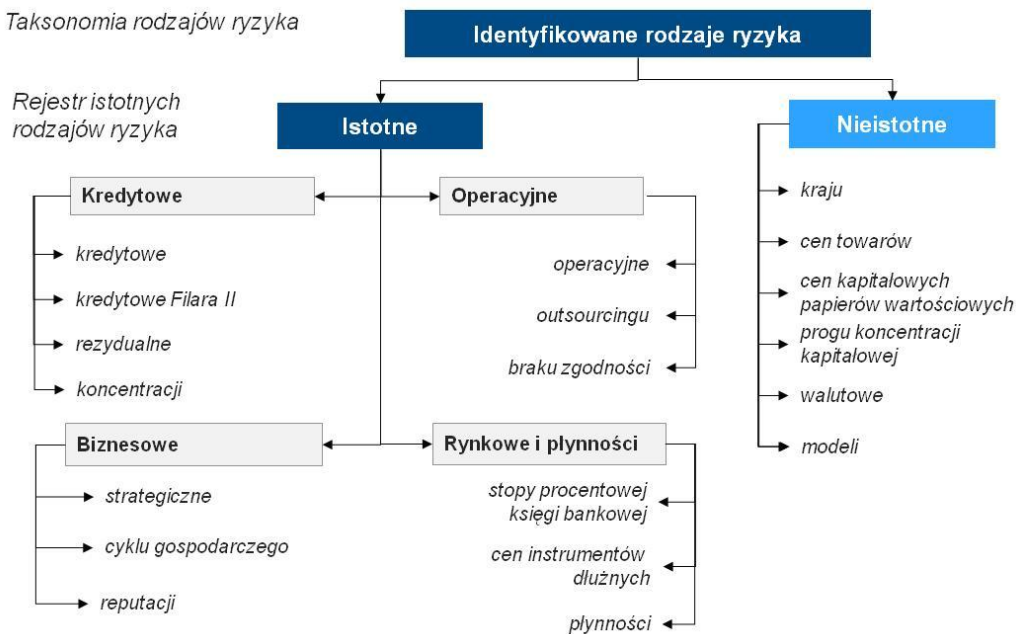
Rysunek nr 1 - System zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej Banku Pocztowego S.A.

2.1.2. Główne rodzaje ryzyka

Efektom prowadzonych działań w zakresie identyfikacji i pomiaru poszczególnych rodzajów ryzyka jest określenie, które z nich są istotne z punktu widzenia Grupy oraz ich wskazanie, klasyfikacja z punktu widzenia stałej oceny istotności (ryzyka trwale istotne i okresowo istotne), a także z perspektywy celowości pokrycia danego ryzyka kapitałem. Przyjętą klasyfikację ryzyka w Grupie przedstawiono na poniższym schemacie.

Rysunek nr 2 - Klasyfikacja poszczególnych rodzajów ryzyka w Grupie według stanu na 31 grudnia 2013 roku
Taksonomia rodzajów ryzyka

2.2. Zarządzanie ryzykiem

2.2.1. Ryzyko kredytowe

2.2.1.1. Definicja i zarządzanie ryzykiem kredytowym

Ryzyko kredytowe jest definiowane jako ryzyko, na jakie narażona jest Grupa z tytułu zawierania transakcji kredytowych, skutkujące możliwością nie odzyskania udzielonych kwot, utratą dochodu lub poniesieniem straty finansowej. Jest ono wypadkową z obszaru opracowania i wprowadzenia produktu kredytowego, procesu kredytowania, a z drugiej strony działań ograniczających możliwość poniesienia strat. W ramach ryzyka kredytowego Grupa uwzględnia zarówno ryzyko kontrahenta, jak również ryzyko rozliczenia i dostawy.

Ryzyko kredytowe Grupy jest zarządzane na poziomie Banku, ponieważ ze względu na specyfikę działalności Spółek zależnych ponoszone przez nie ryzyko kredytowe jest nieistotne.

Proces zarządzania ryzykiem kredytowym obejmuje działania mające na celu ograniczanie ryzyka kredytowego, do których należą: identyfikacja, ocena (pomiar), akceptacja, monitorowanie, raportowanie.

W procesie zarządzania ryzykiem kredytowym Bank stosuje następujące zasady:

- analizuje ryzyko kredytowe pojedynczej ekspozycji kredytowej, portfela kredytowego i wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego,
- funkcje związane z bezpośrednią analizą wniosków, oceną ryzyka i podejmowaniem decyzji kredytowych są oddzielone od funkcji związanych z pozyskiwaniem Klientów (sprzedażą produktów bankowych),

- każda transakcja kredytowa podlega ocenie ryzyka kredytowego wg obowiązujących w Banku metodologii oceny ryzyka kredytowego dla danego typu Klienta/transakcji,
- podstawowym kryterium zawierania transakcji kredytowych jest posiadanie zdolności kredytowej przez Klienta, za wyjątkiem transakcji lombardowych oraz transakcji spełniających dodatkowe wymogi określone w ustawie Prawo bankowe,
- podejmowanie decyzji kredytowych w Banku odbywa się zgodnie z trybem i kompetencjami określonymi w przepisach wewnętrznych, dotyczących oceny ryzyka kredytowego i podejmowania decyzji kredytowych,
- każda transakcja kredytowa, od momentu zawarcia do pełnego rozliczenia, jest monitorowana w zakresie wykorzystania kredytu, terminowości spłat, prawnych zabezpieczeń kredytu, powiązań kapitałowo-organizacyjnych dłużnika, a w przypadku klientów instytucjonalnych, również pod względem bieżącej sytuacji ekonomiczno – finansowej dłużnika; monitorowanie terminowości spłat dokonywane jest przynajmniej raz w miesiącu,
- Bank monitoruje jakość portfeli grup klientów lub typów transakcji kredytowych,
- Bank limituje i monitoruje ekspozycje kredytowe, w tym zabezpieczone hipotecznie,
- Bank monitoruje portfele ekspozycji kredytowych zagrożonych,
- Bank monitoruje zmiany zachodzące na rynku nieruchomości oraz założenia i ramy prawno-ekonomiczne dokonywanych ocen wartości nieruchomości przyjmowanych jako zabezpieczenia posiadanych przez Bank ekspozycji kredytowych.

Ocena ryzyka kredytowego klientów detalicznych oraz segmentu Mikroprzedsiębiorstw polega w Banku na wyliczeniu zdolności kredytowej, oraz w przypadku pożyczek i kredytów zabezpieczonych hipotecznie, na ustaleniu wartości rynkowej nieruchomości.

Ocena ryzyka kredytowego w przypadku klientów instytucjonalnych polega w Banku na dokonaniu oceny zdolności kredytowej (ustaleniu ratingu klienta) oraz ocenie jakości prawnych zabezpieczeń, w tym ustaleniu wartości rynkowej nieruchomości.

Wyznaczenie zdolności kredytowej dokonywane jest w oparciu o przedłożone przez wnioskodawcę dokumenty o osiągniętych dochodach, informacje o ponoszonych kosztach i posiadanych zobowiązaniach oraz ocenę możliwości spłaty wnioskowanej transakcji kredytowej w określonych terminach i kwotach, przy ustalonym przez Bank oprocentowaniu.

Jako podstawowy czynnik oceny kredytowej wnioskodawców w Banku przyjmuje się terminową obsługę kredytów, pożyczek i poręczeń w wewnętrznych oraz zewnętrznych bazach danych oraz w przypadku wybranych produktów kredytowych wydanie oceny scoringowej.

Klienci detaliczni

W obszarze portfela kredytów klientów detalicznych, wśród najważniejszych zmian należy wymienić dostosowanie Banku do wymogów Rekomendacji T, Rekomendacji S i Rekomendacji J. W ramach prac dostosowawczych do nowych wymogów rekomendacji:

- wyznaczono apetyt na ryzyko oraz limity wewnętrzne w zakresie koncentracji zaangażowań Banku w ekspozycje kredytowe dla klientów detalicznych niezabezpieczone i zabezpieczone hipotecznie,
- określono maksymalne dopuszczalne poziomy wskaźników Dtl, LtV oraz wymogi dotyczące wkładu własnego,
- zaktualizowano wymogi w zakresie przeprowadzanych testów warunków skrajnych, w tym dotyczące badania wrażliwości dłużników i Banku na zmiany otoczenia gospodarczego,
- wprowadzono obowiązek okresowej weryfikacji wiarygodności baz danych na temat rynku nieruchomości,

- dokonano przeglądu i aktualizacji procesu weryfikacji wartości rynkowej nieruchomości mieszkalnych,
- przeprowadzono weryfikację polityki prawnych zabezpieczeń kredytów dedykowanych klientom detalicznym,
- wprowadzono możliwość stosowania uproszczonych zasad oceny zdolności kredytowej dla dotychczasowych klientów Banku ubiegających się o kredyty niezabezpieczone hipotecznie.

Dodatkowo wprowadzono szereg zmian mających na celu optymalizację i usprawnienie procesów kredytowych, w tym m.in.: dokonano modyfikacji metodologii wyznaczania kosztów i wydatków gospodarstwa domowego uwzględnianych przy wyznaczaniu zdolności kredytowej oraz zmianę metodologii wyliczania parametru wzrostu oprocentowania nominalnego, który wyznaczany jest w oparciu o historyczną zmienność stawek. Okresowo przeprowadzano aktualizację pozostałych parametrów ryzyka oraz wykazu dokumentów finansowych i formalno-prawnych wymaganych do wyliczenia zdolności kredytowej.

Klienci instytucjonalni

W obszarze portfela kredytów klientów instytucjonalnych Bank realizował kolejne inicjatywy mające na celu usprawnienie procesu kredytowego oraz metod zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym w szczególności elementów związanych z oceną zdolności kredytowej klientów z segmentu Mikroprzedsiębiorstw oraz wybranych klientów z segmentu Małych i Średnich Przedsiębiorstw.

W wyniku przeprowadzonego przeglądu procesu kredytowego dokonano zmiany metodologii oceny ryzyka kredytowego oraz wprowadzono nową parametryzację produktów kredytowych dedykowanych klientom z wyżej wymienionego segmentu. Dla wybranych produktów kredytowych w celu optymalizacji procesu wprowadzono system oceny ryzyka i podejmowania decyzji kredytowych w oparciu o nowy, wystandaryzowany i zautomatyzowany proces kredytowy w systemie Ferryt.

Ponadto wśród najważniejszych zmian należy wymienić dostosowanie Banku do wymogów Rekomendacji S i Rekomendacji J, w tym w szczególności:

- dokonanie przeglądu i aktualizacji procesu weryfikacji wartości rynkowej nieruchomości komercyjnych,
- określenie maksymalnych dopuszczalnych poziomów wskaźników LtV oraz wymogów dotyczących wkładu własnego,
- uszczegółowienie procesu oceny finansowania inwestycji, struktury i sposobu uruchamiania kolejnych transz, kontroli realizacji inwestycji.

2.2.1.2. Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka kredytowego

W Banku dąży się do przyjmowania zabezpieczeń najwyższej jakości. Podstawowymi kryteriami oceny jakości przedmiotu zabezpieczenia jest jego wartość rynkowa oraz płynność. Przy ocenie jakości zabezpieczenia, Bank przyjmuje zasadę ostrożnego szacowania zarówno wartości rynkowej, jak i likwidacyjnej zabezpieczenia, mając na uwadze, iż wymuszona sprzedaż składników majątkowych stanowiących zabezpieczenie kredytu powoduje, że uzyskiwana cena sprzedaży jest niższa niż rzeczywista wartość tego majątku. Stosowany system zabezpieczeń ma na celu ograniczenie ryzyka kredytowego w Banku i regulowany jest odrębnymi przepisami wewnętrznymi.

W Banku stosowane formy zabezpieczenia transakcji kredytowych uzależnione są od:

- rodzaju ryzyka,
- wielkości i rodzaju zaangażowania,
- okresu zaangażowania,
- przyjętych innych form minimalizacji ryzyka lub jego skutków.

2.2.2. Ryzyko operacyjne

Grupa określa pojęcie **ryzyka operacyjnego** jako ryzyko poniesienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi, systemów technicznych lub ze zdarzeń zewnętrznych. Definicja nie obejmuje ryzyka strategicznego i ryzyka reputacji, którymi zarządza się odrębnie, natomiast uwzględnia ryzyko prawne.

Zgodnie z przyjętymi założeniami, w Banku, jak również w Grupie, funkcjonuje struktura zarządzania ryzykiem operacyjnym, obejmująca wszystkie komórki organizacyjne, oddziały oraz Spółki zależne. Bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym realizowane jest przez wszystkich dyrektorów w podległych im komórkach organizacyjnych i oddziałach. W ramach bieżącego zarządzania podejmowane są działania, mające na celu ocenę skali występującego ryzyka, ograniczenie skutków występujących zdarzeń oraz redukcję możliwości wystąpienia ryzyka w przyszłości. Nadzór nad całościowym procesem zarządzania ryzykiem operacyjnym sprawuje Zarząd. Funkcję opiniodawczą w zakresie podejmowanych działań, mających wpływ na ryzyko operacyjne, pełni powołany przez Zarząd, Komitet Ryzyka Operacyjnego. Z kolei funkcja nadzoru nad procesem zarządzania ryzykiem operacyjnym została umiejscowiona w Pionie Ryzyka.

Każdy pracownik, w ramach swojego stanowiska pracy, identyfikuje zdarzenia ryzyka operacyjnego, które następnie są gromadzone w dedykowanej do tego celu bazie danych. Zdarzenia są na bieżąco weryfikowane przez, tzw. koordynatorów ryzyka operacyjnego oraz monitorowane przez komórkę koordynującą pod względem liczby występujących zdarzeń oraz wielkości strat. Monitorowanie zagrożeń pozwala na podejmowanie działań w zakresie ograniczania skutków zdarzeń oraz wdrażania instrumentów ograniczających ryzyko w przyszłości.

Rada Nadzorcza, Zarząd oraz Komitet Ryzyka Operacyjnego otrzymują cykliczne raporty, dotyczące ryzyka operacyjnego.

Grupa nieustannie optymalizuje procesy zarządzania ryzykiem operacyjnym w ramach struktur Banku oraz w obszarze współpracy z podmiotami Grupy Kapitałowej Banku, jak i z Poczta Polska. W ocenie Banku prace rozwojowe w zakresie ryzyka operacyjnego mają pozytywny wpływ na kształtowanie się poziomu ryzyka operacyjnego w Banku, zarówno w perspektywie bieżącej, jak również przyszłej działalności Banku. W 2013 roku zostały m.in. przeprowadzone działania mające na celu dostosowanie działalności Banku do wymogów Rekomendacji M.

Dodatkowo w zakresie ograniczania ryzyka operacyjnego, w Banku obowiązują między innymi procedury związane z realizacją „Generalnych zasad polityki bezpieczeństwa Banku Pocztowego S.A.”, dotyczące przeciwdziałania praniu brudnych pieniędzy, przeciwdziałania przestępczości, zasad ochrony zasobów Banku, zarządzania ciągłością działania, ochrony danych osobowych, informacji niejawnych i tajemnicy przedsiębiorcy oraz zasad zarządzania bezpieczeństwem informacji w systemach teleinformatycznych.

2.2.3. Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe to ryzyko wynikające z narażenia aktualnego i przyszłego wyniku finansowego Banku i Grupy oraz jej kapitału z powodu możliwości wystąpienia niekorzystnych zmian pozycji bilansowych i pozabilansowych, w wyniku zmian stóp procentowych oraz kursów walutowych.

Nadrzędnym celem zarządzania ryzykiem rynkowym w Banku i Grupie jest optymalizowanie procesu zarządzania ekspozycjami, przy jednoczesnej ochronie wyniku finansowego.

Ryzyko rynkowe Grupy jest zarządzane na poziomie Banku, ponieważ ze względu na specyfikę działalności Spółek zależnych, ponoszone przez nie ryzyko rynkowe jest nieistotne.

Zarządzanie ryzykiem rynkowym odbywa się w Banku na podstawie pisemnych zasad i procedur, w których są określone cele zarządzania ryzykiem rynkowym, metody identyfikacji, pomiaru, monitorowania, limitowania

oraz raportowania ryzyka rynkowego. W niniejszych regulacjach określony jest także zakres kompetencji poszczególnych jednostek Banku w procesie zarządzania ryzykiem rynkowym.

W celu zapewnienia wysokich standardów zarządzania ryzykiem rynkowym, zgodnych z najlepszą praktyką bankową, Bank dokonuje corocznego przeglądu obowiązujących zasad i procedur.

W Banku występuje organizacyjne wyodrębnienie jednostek odpowiedzialnych za kontrolę, monitorowanie oraz zarządzanie ryzykiem rynkowym.

Raporty ryzyka rynkowego sporządzane są z podziałem na ryzyko stopy procentowej księgi bankowej, ryzyko stopy procentowej księgi handlowej oraz ryzyko walutowe. Dzielne raporty służą do zarządzania operacyjnego ryzykiem rynkowym, natomiast raporty okresowe sporządzane są w celach zarządczych.

W zakresie zarządzania ryzykiem rynkowym, Grupa Kapitałowa Banku nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń.

2.2.3.1. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej jest to ryzyko, na jakie narażony jest wynik finansowy oraz fundusze własne Banku oraz Grupy z powodu niekorzystnych zmian stóp procentowych.

Ryzyko stopy procentowej wynika z następujących źródeł:

- niedopasowania terminów przeszacowania – polegającego na niedopasowaniu wielkości przeszacowywanych w danym czasie aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych, ryzyko to wyraża się w zagrożeniu przychodów Banku, w tym przede wszystkim odsetkowych, w sytuacji niekorzystnych zmian rynkowych stóp procentowych lub istotnej zmiany struktury przeszacowania pozycji w bilansie, powodującej zmiany w wyniku z tytułu odsetek,
- ryzyka bazowego – wynikającego z niedoskonałego powiązania (korelacji) stóp procentowych produktów generujących przychody i koszty odsetkowe, które to instrumenty mają jednocześnie te same okresy przeszacowania,
- ryzyka krzywej dochodowości – polegającego na zmianie relacji pomiędzy stopami procentowymi, odnoszącymi się do różnych terminów, a dotyczącymi tego samego indeksu lub rynku,
- ryzyka opcji klienta – powstającego, gdy klient zmienia wielkość i harmonogram przepływów gotówkowych aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych, do czego ma prawo zgodnie z umową kredytową lub depozytową, bez ponoszenia dodatkowych kosztów oraz z różnymi typami instrumentów dłużnych zawierających opcje typu call lub put, dające możliwość np. wcześniejszego wykupu instrumentu.

Bank dostosowuje zarządzanie ryzykiem stopy procentowej do rodzaju i skali prowadzonej działalności. W Banku ryzyko stopy procentowej dzieli się na ryzyko stopy procentowej księgi bankowej i księgi handlowej.

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest kształtowanie struktury aktywów i pasywów, zapewniające ochronę wartości bieżącej oraz wyniku odsetkowego Banku dla księgi bankowej, a także uzyskiwanie korzyści finansowych poprzez zawieranie transakcji w instrumentach stopy procentowej na własny rachunek w ramach księgi handlowej, przy zaakceptowanym poziomie ryzyka stopy procentowej.

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej odbywa się w Banku na podstawie pisemnych zasad i procedur, które określają między innymi metody:

- identyfikacji ryzyka,
- wyliczania miar ryzyka (pomiar ryzyka),
- limitowania ekspozycji na ryzyko – określanie dopuszczalnego poziomu ryzyka,
- monitorowania pozycji i zmian w poszczególnych księgach, portfelach oraz poziomu wykorzystania limitów,
- raportowania ekspozycji na ryzyko,
- zabezpieczania ekspozycji narażonej na ryzyko stopy procentowej.

Pomiar i monitorowanie ryzyka stopy procentowej księgi bankowej dokonywane jest, m.in. za pomocą następujących miar ryzyka:

- BPV – Basis Point Value – oznacza wyrażone w wartościach pieniężnych ryzyko stopy procentowej, jakie wiąże się z utrzymaniem danej pozycji przy zmianie stóp procentowych o jeden punkt bazowy,
- NII (net interest income) – oznacza zmianę wyniku odsetkowego netto będącą różnicą między przychodami i kosztami odsetkowymi przy założonym poziomie zmiany stopy procentowej,
- wartości luki BPV w poszczególnych przedziałach przeszacowania,
- Duration – miara ryzyka stopy procentowej interpretowana jako średni czas trwania instrumentu lub portfela,
- wskaźników przedpłat kredytów i zrywalności depozytów dla poszczególnych typów produktów i podmiotów.

Pomiar i monitorowanie ryzyka stopy procentowej księgi handlowej dokonywane jest, m.in. za pomocą następujących miar ryzyka:

- BPV oraz wartości luki BPV w poszczególnych przedziałach przeszacowania,
- wartości zagrożonej (VaR).

Dodatkowo Bank przeprowadza testy warunków skrajnych, polegające na analizie wrażliwości, badającej wpływ zmian stóp procentowych na wartość bieżącą pozycji narażonych na ryzyko, w oparciu o założone zmiany krzywej dochodowości, a także wpływ zmian stóp procentowych na wynik odsetkowy Banku.

Bank przygotowuje następujące cykliczne raporty, dotyczące ekspozycji na ryzyko stopy procentowej księgi bankowej i księgi handlowej:

- raport dzienny dla Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami, Zarządu i Departamentu Skarbu,
- raport miesięczny dla Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz Zarządu,
- raport kwartalny dla Rady Nadzorczej i Zarządu.

Poniższa tabela przedstawia poziom ryzyka stopy procentowej księgi bankowej i księgi handlowej według stanu na 31 grudnia 2013 roku.

Tabela nr 1 – Zestawienie BPV (1 p.b.) według stanu na 31 grudnia 2013 roku (w tys. zł) dla księgi bankowej i księgi handlowej

	Stan na 31 grudnia 2013
księga bankowa	40
księga handlowa	0

2.2.3.2. Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe jest to ryzyko wynikające z narażenia aktualnego i przyszłego wyniku finansowego Banku i Grupy oraz poziomu jego kapitałów własnych z tytułu niekorzystnych zmian kursów walutowych.

Celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ochrona wyniku finansowego z tytułu różnic kursowych oraz uzyskiwanie korzyści finansowych poprzez zawieranie transakcji w instrumentach walutowych na własny rachunek, przy zaakceptowanym poziomie ryzyka.

Bank w procesie zarządzania ryzykiem walutowym dokonuje pomiaru tego ryzyka poprzez:

- wyliczanie pozycji całkowitej Banku,

- wyliczanie pozycji w poszczególnych walutach,
- wyliczanie wartości zagrożonej (VaR),
- przeprowadzanie testów warunków skrajnych.

Wartość narażona na ryzyko (VaR) definiowana jest jako maksymalna strata, którą może ponieść Bank w założonym horyzoncie czasowym, z określonym prawdopodobieństwem. Bank wylicza wartości VaR metodą symulacji historycznej przy założeniu 99,2% przedziału ufności i 10-dniowego okresu utrzymywania pozycji.

Testy warunków skrajnych, będące dopełnieniem miary VaR dla ryzyka walutowego, służą określeniu potencjalnej straty, na jaką narażony jest Bank przy wystąpieniu bardzo niekorzystnych (skrajnych) zmian kursów walutowych.

W procesie zarządzania ryzykiem walutowym Bank codziennie monitoruje:

- wartość pozycji w poszczególnych walutach,
- limity ograniczające wartość VaR oraz całkowitą pozycję walutową,
- limity stop-loss, ograniczające wartość straty w okresie dziennym, tygodniowym i miesięcznym.

Tabela nr 2 - Statystyka miary VaR dla ryzyka walutowego w 2013 roku oraz wg stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku (w tys. zł)

	Wartość minimalna	Wartość maksymalna	Wartość średnia	Stan na 31 grudnia 2013
VaR	7	322	34	28

Bank przygotowuje następujące cykliczne raporty, dotyczące ekspozycji na ryzyko walutowe:

- raport dzienny dla Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami, Zarządu i Departamentu Skarbu,
- raport miesięczny dla Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz Zarządu,
- raport kwartalny dla Rady Nadzorczej i Zarządu.

Poniższa tabela zawiera zestawienie wartości pozycji walutowych dla USD, EUR, GBP i CHF w 2013 roku. Wartość maksymalna i średnia zostały przedstawione w odniesieniu do wartości bezwzględnych pozycji (w tys. waluty).

Tabela nr 3 - Wartość maksymalna i średnia w odniesieniu do wartości bezwzględnych pozycji w 2013 roku oraz wg stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku (w tys. waluty)

	Wartość minimalna	Wartość maksymalna	Wartość średnia	Stan na 31 grudnia 2013
USD	0	1 073	91	(12)
EUR	19	1 402	315	(445)
GBP	0	612	34	36
CHF	0	511	91	128

W 2013 roku ryzyko walutowe Grupy kształtowało się na bardzo niskim poziomie, co wynikało z niewielkiego udziału aktywów i pasywów walutowych w sumie bilansowej (poniżej 2%). Wartość całkowitej pozycji walutowej nie przekraczała 2% funduszy własnych, co nie generowało wymogu kapitałowego na ten rodzaj ryzyka. W 2013 roku Grupa rozpoczęła działalność w następujących walutach: JPY, NOK i CZK.

2.2.4. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności jest to ryzyko wystąpienia utraty zdolności do terminowego regulowania zobowiązań Grupy, na skutek niekorzystnego ukształtowania się struktury aktywów i zobowiązań. Źródłem ryzyka płynności może być niedopasowanie strumieni pieniężnych, nagle wycofanie depozytów przez deponentów, koncentracja źródeł finansowania oraz portfela kredytowego, utrzymywanie nieadekwatnego poziomu portfela aktywów płynnych, ograniczona płynność aktywów, niedotrzymanie zobowiązań przez kontrahentów Banku i Grupy lub inna, nieprzewidziana sytuacja na rynku finansowym.

Ryzyko płynności Grupy jest zarządzane na poziomie Banku, ponieważ ze względu na specyfikę działalności Spółek zależnych, ponoszone przez nie ryzyko płynności jest nieistotne.

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest bilansowanie wpływów i wypływów środków z transakcji bilansowych i pozabilansowych, w celu zapewnienia efektywnych kosztowo źródeł finansowania, generowania nadwyżek finansowych i odpowiedniego ich wykorzystania. Bank kształtuje strukturę aktywów i zobowiązań, zapewniającą osiągnięcie zakładanych wskaźników finansowych, przy zaakceptowanym przez Bank poziomie ryzyka płynności oraz w ramach zdefiniowanego przez Radę Nadzorczą apetytu na ryzyko.

Bank kieruje się następującymi zasadami w procesie zarządzania ryzykiem płynności:

- utrzymywany jest akceptowalny poziom płynności, którego podstawą jest utrzymanie odpowiedniego zasobu aktywów płynnych,
- główne źródło finansowania aktywów Banku stanowią stabilne środki finansowania,
- podejmowane są działania w celu utrzymywania poziomu ryzyka płynności w ramach przyjętego profilu ryzyka,
- nadzorcze miary płynności utrzymywane są powyżej ustalonych limitów.

Zarządzanie ryzykiem płynności odbywa się w Banku na podstawie pisemnych zasad i procedur, w których są określone metody identyfikacji, pomiaru, monitorowania, limitowania oraz raportowania ryzyka płynności. W niniejszych regulacjach określony jest także zakres kompetencji poszczególnych jednostek Banku w procesie zarządzania ryzykiem płynności.

W celu zapewnienia wysokich standardów zarządzania ryzykiem płynności, zgodnych z najlepszą praktyką bankową, Bank co najmniej raz w roku dokonuje przeglądu oraz weryfikacji zasad oraz procedur, w tym także wewnętrznych limitów płynności.

W celu określenia poziomu ryzyka płynności, Bank wykorzystuje różne metody jego pomiaru i oceny, w tym:

- metodę kontraktowej i urealnionej luki płynności,
- badanie stabilności i koncentracji bazy depozytowej,
- metodę nadwyżki aktywów płynnych nad pasywami niestabilnymi,
- analizy szokowe.

W celu ograniczania ryzyka płynności, Bank stosuje limity płynności oraz progi ostrzegawcze, nałożone na wybrane miary, m.in. na wskaźniki płynności czy niedopasowanie skumulowanych urealnionych przepływów, wynikających z aktywów i pasywów w poszczególnych pasmach czasowych.

Zgodnie z Uchwałą KNF nr 386/2008 z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności (z późn. zm.), Bank monitoruje oraz przestrzega nadzorcze wskaźniki płynności. W 2013 roku Bank spełniał wymagania w zakresie minimalnych poziomów nadzorczych miar płynności, wskazanych w powyższej Uchwale KNF.

Bank przygotowuje następujące cykliczne raporty, dotyczące ekspozycji na ryzyko płynności:

- raport dzienny dla Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami, Zarządu i Departamentu Skarbu,
- raport miesięczny dla Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz Zarządu,
- raport kwartalny dla Rady Nadzorczej Banku i Zarządu.

Bank posiada zdefiniowane plany awaryjnego działania w sytuacji nagłych wahań poziomu bazy depozytowej. Z analizy szybko dostępnych źródeł finansowania wynika, iż w sytuacjach hipotetycznie obniżonej płynności, Bank jest w stanie pozyskać środki w odpowiedniej wysokości, bez uruchamiania, tzw. planów awaryjnych. Na dzień 31 grudnia 2013 roku Bank dysponował wystarczającym zasobem aktywów płynnych, aby przetrwać w sytuacji urzeczywistnienia się sytuacji kryzysowych.

Wskaźniki płynności kształtują się w ramach obowiązujących limitów ograniczających ryzyko płynności, co oznacza, iż płynność Banku utrzymuje się na bezpiecznym i stabilnym poziomie – ryzyko utraty płynności nie stanowi zagrożenia dla Banku.

Tabela na kolejnej stronie przedstawia zobowiązania finansowe Grupy według ich daty zapadalności na podstawie umownych niezdyktowanych płatności, według stanu na 31 grudnia 2013 roku.

Tabela nr 4 - Zobowiązania finansowe Grupy według daty zapadalności na podstawie umownych niezdyktowanych płatności według stanu na 31 grudnia 2013 roku (tys. zł)

Stan na 31 grudnia 2013	Powyżej 1		Powyżej 3	Razem	Powyżej 1		Razem	O	Razem
	Do 1 miesiąca	miesiąca do 3			poniżej 12	roku do 5 lat			
	włącznie	miesiący	miesiący do 1	miesiący	włącznie	5 lat	miesiący	zapadalności	
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Zobowiązania									
Zobowiązania w obec Banku Centralnego	11	0	0	11	0	0	0	0	11
Zobowiązania w obec innych banków	21 673	20 089	0	41 762	0	0	0	0	41 762
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów w wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	49 610	0	0	49 610	0	0	0	0	49 610
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	17	0	0	17	0	0	0	0	17
Zobowiązania w obec klientów	1 662 387	650 141	726 704	3 039 232	313 948	437	314 385	2 876 961	6 230 578
Rezerwy	0	1 371	1 342	2 713	235	471	706		3 419
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	0	0	0	0	0	0	0	3 138	3 138
Pozostałe zobowiązania	79 078	7 557	1 490	88 125	73	168	241	455	88 821
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów w wartościowych	29 982	0	253 452	283 434	148 163	0	148 163	0	431 597
Zobowiązania podporządkowane	0	0	0	0	43 036	98 991	142 027	0	142 027
Zobowiązania razem	1 842 758	679 158	982 988	3 504 904	505 455	100 067	605 522	2 880 554	6 990 980
Zobowiązania pozabilansowe udzielone	11 913	23 850	124 893	160 656	121 765	0	121 765	131 249	413 670

2.2.5. Pozostałe ryzyka

Poza powyżej wymienionymi i szczegółowo opisanymi rodzajami ryzyka, Grupa identyfikuje i ocenia następujące rodzaje ryzyka:

- ryzyko braku zgodności,
- ryzyko strategiczne,
- ryzyko cyklu gospodarczego,
- ryzyko reputacji,
- ryzyko outsourcingu.

2.2.5.1. Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności to ryzyko wystąpienia skutków nieprzestrzegania przez Grupę przepisów prawa, przepisów wewnętrznych oraz przyjętych przez Grupę standardów postępowania. Grupa uwzględnia także ryzyko braku zgodności, generowane zarówno przez Bank, jak również przez Spółki zależne oraz zarządza ryzykiem braku zgodności, wynikającym ze współpracy Banku z Poczta Polska S.A.

Proces zarządzania ryzykiem braku zgodności jest realizowany na podstawie pisemnych zasad i procedur, określających podstawowe zasady działania pracowników i wyjaśniających główne procesy identyfikujące ryzyko braku zgodności oraz umożliwiających zarządzanie ryzykiem braku zgodności na wszystkich szczeblach organizacji Grupy.

Zakres zarządzania ryzykiem braku zgodności obejmuje następujące obszary:

- zgodność działania Grupy z przepisami prawa i wymogami obowiązującymi banki,
- przestrzeganie właściwych standardów rynkowych, dobrych praktyk i kodeksów postępowania, przyjętych przez sektor bankowy,
- przeciwdziałanie praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu,
- przeciwdziałanie przestępczości na szkodę Grupy.

Proces zarządzania ryzykiem braku zgodności uwzględnia identyfikację ryzyka, pomiar, monitorowanie, ograniczanie i raportowanie.

Identyfikacja ryzyka braku zgodności jest procesem ciągłym i odbywa się:

- na etapie opiniowania przepisów wewnętrznych przez komórkę ds. compliance pod kątem zgodności z obowiązującymi przepisami prawa i wymogami obowiązującymi banki,
- z wykorzystaniem wyników testów zgodności oraz procesów samooceny zgodności przepisów wewnętrznych Banku,
- na podstawie bieżących analiz, m.in.: bazy zdarzeń ryzyka operacyjnego, protokołów z kontroli funkcjonalnej następnej oraz raportów z audytów wewnętrznych, rejestru spraw sądowych, informacji o reklamacjach i skargach klientów, mających związek z ryzykiem braku zgodności, informacji od kierujących komórkami o występujących ryzykach braku zgodności, zgłoszeń popełnienia przestępstwa.

Zidentyfikowane przypadki występującego ryzyka braku zgodności, komórka ds. compliance ewidencjonuje w bazie ryzyka braku zgodności.

Proces pomiaru ryzyka braku zgodności jest realizowany w okresach kwartalnych przez komórkę ds. compliance, przy wykorzystaniu arkusza oceny ryzyka, uwzględniającego prognozowany wpływ skutków ryzyka braku zgodności na organizację oraz klientów i prawdopodobieństwo jego wystąpienia, a także inne kryteria, takie jak, np.:

- liczba występujących zdarzeń ryzyka braku zgodności lub rzeczywistych strat z tytułu występującego ryzyka,

- liczba krytycznych artykułów, informacji w prasie oraz zarzutów wobec Banku w zakresie ryzyka braku zgodności.

Wynikiem pomiaru jest ocena poziomu ryzyka wg 3-stopniowej skali (poziom niski, średni, wysoki).

W zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności, wynikającym ze współpracy Banku z Poczta Polska S.A., komórka ds. compliance ewidencjonuje ryzyka braku zgodności oraz monitoruje działania, dotyczące wyjaśnienia i ograniczenia ryzyka braku zgodności.

2.2.5.2. *Ryzyko strategiczne*

Ryzyko strategiczne jest to ryzyko na jakie narażona jest Grupa, pośrednio jej wynik finansowy i kapitał, z tytułu niekorzystnych lub błędnych decyzji strategicznych, braku lub wadliwej realizacji przyjętej strategii oraz zmian w otoczeniu biznesowym lub niewłaściwej reakcji na zachodzące w nim zmiany.

W listopadzie 2012 roku Rada Nadzorcza Banku zatwierdziła „Strategię Banku Pocztowego S.A. w latach 2012-2015”, której założenia zmodyfikowały dotychczasowy kierunek i tempo rozwoju Banku oraz wyznaczyła 5 kluczowych celów strategicznych. Głównym założeniem strategicznym jest koncentracja na akwizycji najbardziej rentownych produktów z punktu widzenia obciążenia kapitału przy utrzymaniu dyscypliny kosztowej w obszarze kosztów eksploatacyjnych oraz kosztów osobowych.

Monitorowanie realizacji Strategii, z uwzględnieniem wpływu (bezpośredniego lub potencjalnego) czynników zewnętrznych, ma na celu badanie skuteczności podejmowanych działań w ramach dążenia do osiągnięcia celów Banku zdefiniowanych w Strategii.

2.2.5.3. *Ryzyko cyklu gospodarczego*

Ryzyko cyklu gospodarczego to ryzyko długotrwałego wpływu niekorzystnej fazy cyklu gospodarczego (np. spowolnienia lub recesji) na wynik finansowy lub poziom kapitałów własnych Grupy.

Sytuacja w gospodarce wpływa na kondycję sektora bankowego i w związku z tym ocena sytuacji makroekonomicznej powinna być uwzględniana przy podejmowaniu decyzji w bankach. Bank prowadzi stały monitoring wskaźników makroekonomicznych obrazujących stan polskiej gospodarki, jak również raz w miesiącu przygotowuje szczegółowe raporty makroekonomiczne będące podstawą do podejmowania odpowiednich decyzji przez władze Grupy.

Ryzyko cyklu gospodarczego ujawnia się w przypadku pogorszenia koniunktury gospodarczej. W przypadku wzrostu bezrobocia, wzrostu podatków lub inflacji, wzrostu stóp procentowych lub występowania istotnych zmian kursów walutowych należy liczyć się z możliwością pogorszenia sytuacji finansowej klientów (w tym Nestorów, jako grupy docelowej Banku), co może przełożyć się na obniżenie ich zdolności do terminowego regulowania zaciągniętych zobowiązań oraz popytu na produkty oferowane przez Bank (depozyty, kredyty). Pogorszenie się koniunktury może spowodować również wzrost odpisów z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek lub ograniczyć wzrost wartości portfela kredytowego Banku za sprawą mniejszego popytu na kredyt oraz niższej liczby klientów spełniających warunki umożliwiające uzyskanie pożyczki. W warunkach utrzymującej się niestabilnej sytuacji rynkowej, spowolnienia gospodarczego i rosnącego bezrobocia może również nastąpić istotny spadek wartości aktywów klientów Banku, m.in. wartości nieruchomości stanowiących zabezpieczenie udzielanych przez Bank kredytów. Ze względu na nadal umiarkowaną aktywność gospodarczą w kraju oraz utrzymującą się w 2013 roku trudną sytuację na rynku pracy ocena ryzyka cyklu gospodarczego w Banku została utrzymana na poziomie istotnym. Pomimo stopniowej poprawy wskaźników aktywności gospodarczej w drugiej połowie roku, ożywienie gospodarcze dopiero nabiera tempa, a sektor bankowy może z opóźnieniem odczuwać skutki pogorszenia się sytuacji na rynku pracy i trudnej sytuacji w sektorze przedsiębiorstw.

2.2.5.4. Ryzyko reputacji

Ryzyko reputacji związane z pogorszeniem się reputacji Banku, czyli jego reputacji w oczach klientów i interesariuszy, obecnych lub potencjalnych. Skutkiem pogorszenia reputacji może być niekorzystny wpływ na kapitał Banku, czyli negatywny wpływ na planowany wynik finansowy Banku, m.in. poprzez odpływ klientów oraz spowolniony lub zahamowany napływ nowych.

2.2.5.5. Ryzyko outsourcingu

Ryzyko outsourcingu jest to ryzyko negatywnego wpływu ze strony podmiotu zewnętrznego na ciągłość, integralność lub jakość funkcjonowania Banku, jego majątku lub pracowników.

Powierzenie czynności bankowych oraz czynności faktycznych, związanych z działalnością bankową, podmiotom zewnętrznym, niesie ze sobą konieczność przeprowadzenia przez Bank szeregu analiz, zarówno przed, jak i w trakcie współpracy z insourcerem. Ocena istotności ryzyka outsourcingu zależy od zakresu zleczanych czynności oraz liczby podmiotów, wykonujących te czynności w imieniu i na zlecenie Banku. Powierzenie szerokiego zakresu czynności małej liczbie podmiotów zewnętrznych powoduje ryzyko koncentracji i potencjalne problemy związane z zapewnieniem terminowego wykonania czynności, w przypadku zaprzestania przez te podmioty świadczenia usług. Z kolei zbyt duża liczba insourcerów powoduje, iż Bank nie może wykluczyć możliwości utraty choćby częściowej kontroli nad wykonywaniem zleconych czynności.

Zarządzanie ryzykiem outsourcingu odbywa się w Banku na podstawie pisemnych zasad i procedur, które opisują metody identyfikacji, pomiaru oraz monitorowania ryzyka outsourcingu. W niniejszych regulacjach określony jest także zakres kompetencji poszczególnych jednostek Banku w procesie powierzenia czynności bankowych oraz czynności faktycznych, związanych z działalnością bankową podmiotom zewnętrznym.

3. Stosowanie norm ostrożnościowych

3.1. Nazwa Banku

Pełna nazwa Banku brzmi Bank Poczty Spółka Akcyjna.

3.2. Opis jednostek w Grupie

W skład Grupy na dzień 31 grudnia 2013 roku wchodzi Bank Poczty S.A. oraz następujące Spółki zależne, konsolidowane metodą pełną:

Tabela nr 5 - Procentowy udział Banku w kapitale Spółek zależnych według stanu na 31 grudnia 2013 roku

Jednostka	Siedziba	Podstawowy przedmiot działalności	Udziały
Centrum Operacyjne Sp. z o.o.	Bydgoszcz	Działalność wspomagająca usługi finansowe	100 %
Spółka Dystrybucyjna Banku Pocztowego Sp. z o.o.	Warszawa	Pośrednictwo finansowe	100 %

Na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz 31 grudnia 2012 udział w ogólnej liczbie głosów posiadany przez Bank w podmiotach zależnych jest równy udziałowi Banku w kapitałach tych jednostek.

Centrum Operacyjne Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zostało utworzone przez Bank Poczty S.A. i rozpoczęło działalność z dniem 28 maja 2010 roku.

Podstawowa działalność Centrum Operacyjnego Sp. z o.o., według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007), została zakwalifikowana jako pozostała działalność wspomagająca usługi finansowe, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych – symbol 6619Z. Działalność Spółki opiera się na świadczeniu wysokiej jakości i optymalnych kosztowo usług o charakterze back-office'owym dla podmiotów sektora finansowego, w tym

głównie na rzecz Banku Pocztowego S.A. Ponadto, Spółka świadczy usługi księgowe na rzecz Spółki Dystrybucyjnej Banku Pocztowego Sp. z o.o. – będącej spółką ze 100% udziałem Banku, a także dla Poczтового Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych z Grupy kapitałowej Poczty Polskiej.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku kapitał zakładowy Spółki wynosił 3 284 tys. zł, w tym kwota wniesiona aportem w wysokości 784 tys. zł, co było tożsame ze stanem na dzień 31 grudnia 2012 roku.

Spółka Dystrybucyjna Banku Pocztowego Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością została utworzona przez Bank Poczty S.A. i rozpoczęła działalność z dniem 28 maja 2010 roku.

Podstawowa działalność Spółki Dystrybucyjnej Banku Pocztowego Sp. z o.o., według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007), została zakwalifikowana jako pozostałe formy udzielania kredytów – symbol 6492Z. Spółka powstała w celu organizacji i zarządzania mobilnymi strukturami sprzedażowymi dla produktów finansowych, w tym przede wszystkim działania w zakresie dystrybucji produktów i usług Banku.

Spółka Dystrybucyjna Banku Pocztowego Sp. z o.o. na dzień 31 grudnia 2012 roku współpracowała z Bankiem Poczty S.A. w zakresie dystrybucji jego produktów.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku kapitał zakładowy Spółki wynosił 2 680 tys. zł, w tym aport w wysokości 680 tys. zł, co było tożsame ze stanem na dzień 31 grudnia 2012 roku.

3.3. Informacje o istotnych, istniejących lub przewidywanych przeszkodach natury prawnej lub praktycznej, w szybkim przekazaniu funduszy własnych albo spłacie zobowiązań między podmiotem dominującym a jego podmiotami zależnymi

Wszelkie transakcje wewnątrz Grupy, w tym spłata wzajemnych zobowiązań oraz przekazanie funduszy, odbywają się z zachowaniem przepisów prawa obowiązujących spółki, w tym w szczególności z zachowaniem zasad Kodeksu spółek handlowych oraz postanowień statutu poszczególnych podmiotów w Grupie.

W Grupie nie występują obecnie oraz - zgodnie z najlepszą wiedzą - nie przewiduje się wystąpienia istotnych przeszkód natury prawnej lub praktycznej w szybkim przekazywaniu funduszy własnych albo spłacie zobowiązań między Bankiem jako podmiotem dominującym a Spółkami zależnymi.

3.4. Łączna kwota niedoborów kapitału we wszystkich podmiotach zależnych nieobjętych konsolidacją oraz imienna lista tych podmiotów, przy czym niedobór kapitału jest rozumiany jako różnica między faktycznymi funduszami własnymi i minimalnym wymogiem kapitałowym

W Grupie nie występują podmioty zależne nieobjęte konsolidacją.

4. Fundusze własne

4.1. Podstawowe informacje dotyczące głównych właściwości i warunków odnoszących się do wszystkich pozycji i składników funduszy własnych

Skonsolidowane fundusze własne składają się z funduszy podstawowych i uzupełniających. Na dzień 31 grudnia 2013 roku fundusze podstawowe Grupy obejmowały:

- fundusze zasadnicze (kapitał zakładowy, zapasowy i rezerwowy), oraz
- fundusz ogólnego ryzyka,
- pozycje pomniejszające fundusze podstawowe (wartości niematerialne i prawne według ich wyceny bilansowej, ujemne różnice z wyceny instrumentów dłużnych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, inne pozycje wskazane w regulacjach nadzorczych).

Fundusze uzupełniające Grupy na koniec 2013 roku obejmowały:

- określoną, przez stosowne przepisy, część dodatnich różnic z wyceny instrumentów dłużnych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży,
- środki pieniężne pochodzące z uzyskanej w 2011 roku pożyczki podporządkowanej oraz dwóch emisji obligacji podporządkowanych (przeprowadzonych odpowiednio w 2011 roku oraz 2012 roku),
- inne pozycje wskazane w regulacjach nadzorczych.

4.2. Suma funduszy własnych oraz wartość poszczególnych składników i pomniejszeń funduszy podstawowych i uzupełniających określonych w art. 127 ustawy – Prawo bankowe i Uchwale nr 325/2011 KNF

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Banku Pocztowego S.A. w 2013 roku Bank zaprezentował fundusze własne w wysokości 483 931 tys. zł według stanu na 31 grudnia 2013 roku. Na koniec 2012 roku fundusze własne Grupy wynosiły 465 606 tys. zł (dane przekształcone).

Poniższa tabela przedstawia sumę funduszy własnych oraz wartość poszczególnych składników i pomniejszeń funduszy podstawowych i uzupełniających określonych w art. 127 ustawy – Prawo bankowe i Uchwale Nr 325/2011 KNF, zgodnie ze stanem na 31 grudnia 2013 roku.

Tabela nr 6 - Struktura funduszy własnych Grupy według stanu na 31 grudnia 2013 roku (w tys. zł)

Pozycja	31 grudnia 2013
I. Fundusze podstawowe (Tier I)	360 121
1. Fundusze zasadnicze	267 220
a) Kapitał zakładowy	97 290
b) Kapitał zapasowy	34 068
c) Kapitał rezerwowy	135 862
2. Pozycje dodatkowe funduszy podstawowych	142 372
a) Fundusz ogólnego ryzyka	106 345
b) Zysk netto bieżącego okresu	36 027
3. Pozycje pomniejszające fundusze podstawowe	(49 471)
a) Wartości niematerialne wycenione według wartości bilansowej	(30 215)
b) Strata z lat ubiegłych	(16 476)
c) Pozostałe	(2 780)
II. Fundusze uzupełniające (Tier II)	123 810
1. Zobowiązania podporządkowane zaliczone do funduszy uzupełniających	123 140
2. Pozostałe	670
Fundusze własne	483 931

Na koniec 2013 roku ponad 74,4% funduszy własnych stanowiły fundusze własne podstawowe. Oznacza to, iż baza kapitałowa Grupy składa się w znaczącej części z funduszy o najwyższej jakości, charakteryzujących się największym poziomem stabilności.

4.3. Kwota kapitału krótkoterminowego oraz składniki zaliczone do kapitału krótkoterminowego określone zgodnie z § 5 ust. 1 Uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków

Grupa nie korzysta z kapitału krótkoterminowego.

4.4. Pozycje wymienione w § 3 ust. 1 pkt 4 i 5 Uchwały nr 325/2011 KNF

Grupa nie stosuje metody wewnętrznych ratingów, o której mowa w Załączniku 5 do Uchwały KNF nr 76/2010, jak również nie posiada ekspozycji sekurytyzacyjnych.

4.5. Dla banków, o których mowa w § 5 ust. 4 Uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków – suma funduszy własnych i kapitału krótkoterminowego

Grupa nie korzysta z kapitału krótkoterminowego.

5. Przestrzeganie wymogów kapitałowych, o których mowa w art. 128 ustawy - Prawo bankowe

5.1. Opis metody stosowanej przez Bank do oceny adekwatności kapitału wewnętrznego, stanowiącego wsparcie bieżącej i przyszłej działalności banku

Zarządzanie adekwatnością kapitałową ma na celu utrzymywanie posiadanych przez Grupę kapitałów własnych na poziomie nie niższym niż wymagany przez zewnętrzne i wewnętrzne regulacje. Regulacje te uzależniają wymagany poziom kapitałów od skali działalności i podejmowanego ryzyka przez Grupę.

Mając na uwadze powyższy cel, Grupa regularnie:

- identyfikuje ryzyka istotne z punktu widzenia swojej działalności,
- zarządza ryzykami istotnymi,
- wyznacza kapitał wewnętrzny, który zobowiązuje się posiadać na wypadek materializacji ryzyka,
- kalkuluje i raportuje miary adekwatności kapitałowej,
- dokonuje alokacji kapitału wewnętrznego na obszary biznesowe,
- przeprowadza testy warunków skrajnych,
- porównuje potrzeby kapitałowe z posiadaniem poziomem kapitałów własnych,
- integruje proces oceny adekwatności kapitałowej z procesem opracowywania Strategii Banku, planów finansowych i sprzedażowych.

Podczas procesu identyfikacji istotnych rodzajów ryzyka w działalności Grupy, po uwzględnieniu skali i złożoności działania, określone są dodatkowe rodzaje ryzyka, które zdaniem kierownictwa Banku nie są w pełni ujęte w ramach rodzajów ryzyka w Filarze I. Identyfikacja ma na celu optymalne dostosowanie struktury kapitału wewnętrznego do rzeczywistych potrzeb kapitałowych, odzwierciedlających faktyczny poziom ekspozycji na ryzyko.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku Grupa wyliczała kapitał wewnętrzny dla następujących rodzajów ryzyka, uznanych w procesie identyfikacji za istotne:

- **Trwale istotne rodzaje ryzyka:**
  - ryzyko kredytowe,

- ryzyko operacyjne,
  - ryzyko stopy procentowej księgi bankowej.
- **Okresowo istotne rodzaje ryzyka:**
- ryzyko strategiczne,
  - ryzyko braku zgodności,
  - ryzyko cyklu gospodarczego,
  - ryzyko outsourcingu,
  - ryzyko kredytowe Filara II,
  - ryzyko rezydualne,
  - ryzyko koncentracji,
  - ryzyko cen instrumentów dłużnych księgi handlowej,
  - ryzyko reputacji.

Kapitał wewnętrzny dla powyższych rodzajów ryzyka (z poniżej opisanymi zastrzeżeniami) wyliczany jest na podstawie wewnętrznych metod, zaakceptowanych przez Zarząd oraz Radę Nadzorczą, uwzględniających skalę i specyfikę działania Grupy w kontekście danego rodzaju ryzyka.

Dodatkowo, przy wyznaczaniu kapitału wewnętrznego, Bank stosuje konserwatywne podejście w zakresie uwzględnienia efektu dywersyfikacji ryzyka pomiędzy poszczególnymi rodzajami ryzyka.

Należy wskazać, że ze względu na specyfikę ryzyka płynności oraz wzorując się na standardach i praktykach rynkowych, Grupa nie wyznacza dodatkowego kapitału wewnętrznego na ten rodzaj ryzyka. Z tego względu jednak przywiązuje szczególną uwagę do oceny procesu jego zarządzania.

Miary adekwatności kapitałowej

W 2013 roku Grupa utrzymywała współczynnik wypłacalności na poziomie powyżej minimum regulacyjnego, określonego w Prawie bankowym, a także poziomów rekomendowanych przez KNF. Na datę 31 grudnia 2013 roku współczynnik wypłacalności Grupy Kapitałowej Banku Pocztowego S.A. wyniósł 12,8%.

Grupa monitoruje również współczynnik kapitału podstawowego, którego wartość w roku 2013 roku nie spadła poniżej wymaganego poziomu regulacyjnego, a także poziomu rekomendowanego przez KNF.

Dodatkowo, Grupa monitoruje współczynnik kapitału wewnętrznego, na który nałożony jest limit wewnętrzny, zgodny z wymogami nadzorczymi. W roku 2013 roku poziom wewnętrznego współczynnika wypłacalności nie spadł poniżej wymaganego poziomu regulacyjnego, określonego w Prawie bankowym.

Prognozy miar adekwatności kapitałowej

Grupa, w celu określenia możliwości rozwojowych w ramach systemu raportowego, cyklicznie aktualizuje prognozę poszczególnych miar adekwatności kapitałowej.

Miary te prognozowane są w:

- krótkim horyzoncie czasowym,
- długim horyzoncie czasowym, zgodnie z okresem obowiązywania aktualnej Strategii Banku.

Zgodnie z aktualnymi prognozami krótko- i długoterminowymi, miary adekwatności kapitałowej Grupy kształtują się powyżej minimalnych poziomów regulacyjnych. Niezależnie, w ramach procesu zarządzania kapitałem, Grupa

posiada awaryjne plany kapitałowe, mające zastosowanie wyłącznie w przypadku zagrożenia przekroczenia miar adekwatności kapitałowej. Plany te określają sposoby optymalizacji i dostosowania profilu ryzyka oraz kapitału wewnętrznego w celu zapewnienia bezpiecznego ich poziomu, w tym także sposoby zwiększenia poziomu kapitałów własnych.

5.2. Kwoty stanowiące 8% ekspozycji ważonej ryzykiem oddzielnie dla każdej z klas ekspozycji określonych w § 20 ust. 1 załącznika nr 4 do Uchwały KNF w sprawie adekwatności kapitałowej banków (przy zastosowaniu metody standardowej)

Poniższa tabela przedstawia kwoty stanowiące 8% ekspozycji ważonej ryzykiem, oddzielnie dla każdej z klas ekspozycji określonych w § 20 ust. 1 załącznika nr 4 do Uchwały nr 76/2010 KNF, według stanu na 31 grudnia 2013 roku.

Tabela nr 7 - Kwoty stanowiące 8% ekspozycji ważonych ryzykiem w podziale na klasy ekspozycji według stanu na 31 grudnia 2013 roku (w tys. zł)

klasa ekspozycji	8% ekspozycji ważonych ryzykiem
Rządy i banki centralne	0
Samorządy terytorialne i władz	5 705
Organy administracji i podmioty	22 325
Instytucje	4 246
Przedsiębiorcy	15 352
Detaliczne	86 666
Zabezpieczenie na nieruchomości	117 861
Przeterminowane	8 200
Pozostałe	7 317
Razem	267 672

5.3. Kwoty stanowiące 8% ekspozycji ważonej ryzykiem oddzielnie dla każdej z klas ekspozycji określonych w § 6 ust. 1 załącznika nr 5 do Uchwały KNF w sprawie adekwatności kapitałowej banków

Grupa nie stosuje metody wewnętrznych ratingów, o której mowa w Załączniku 5 do Uchwały KNF nr 76/2010, do wyliczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego.

5.4. Kwota minimalnych wymogów kapitałowych, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 2 – 5 Uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków, łącznie oraz oddzielnie dla każdego rodzaju ryzyka

Istotnym założeniem, warunkującym kształtowanie się poziomu całkowitego wymogu kapitałowego, jest nieznaczająca skala działalności handlowej.

Na datę 31 grudnia 2013 roku Grupa, dla celów wyznaczania całkowitego wymogu kapitałowego, stosowała metody wynikające z Uchwały nr 76/2010 KNF, w tym w szczególności:

- metodę standardową do obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, zgodnie z załącznikiem 4 do ww. Uchwały,
- uproszczoną technikę ujmowania zabezpieczeń, w której waga ryzyka kontrahenta jest zastępowana wagą ryzyka zabezpieczenia (jego wystawcy), zgodnie z załącznikiem 17 do ww. Uchwały,
- metodę standardową do obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego, zgodnie z załącznikiem 14 do ww. Uchwały (do września 2012 roku Grupa wykorzystywała metodę podstawowego wskaźnika),

- metodę podstawową do obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka walutowego, zgodnie z załącznikiem 6 do ww. Uchwały,
- metodę terminów zapadalności do obliczenia wymogu kapitałowego w tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych, zgodnie z załącznikiem 10 do ww. Uchwały,
- metodę podstawową do obliczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych, zgodnie z załącznikiem 9 do ww. Uchwały,
- metodę, zgodną z załącznikiem 12 do ww. Uchwały, dla wyliczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań,
- metodę, zgodną z załącznikiem 13 do ww. Uchwały, dla wyliczenia wymogu kapitałowego z tytułu przekroczenia progu koncentracji kapitałowej.

W związku z niskim poziomem realizowanych operacji walutowych oraz nieznaczącą skalą działalności handlowej wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego oraz rynkowych rodzajów ryzyka wyniósł w Grupie 0,00 zł. Oznacza to, iż na koniec 2013 roku Grupa posiadała wymóg kapitałowy wyłącznie z tytułu ryzyka kredytowego oraz ryzyka operacyjnego.

Tabela nr 8 - Wymóg kapitałowy w podziale na rodzaje ryzyka w Filarze I według stanu na 31 grudnia 2013 roku (w tys. zł)

Rodzaj ryzyka	Wymóg kapitałowy
Ryzyko kredytowe	267 672
Ryzyko operacyjne	35 390
Ryzyko rynkowe	0
Całkowity wymóg kapitałowy (Filar I)	303 062

5.5. Kwota minimalnego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego określonego zgodnie z załącznikiem nr 14 do Uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków - oddzielnie dla każdej z zastosowanych metod

Wymóg kapitałowy wyznaczony zgodnie z metodą standardową o której mowa w Uchwale 76/2010 na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosił 35 390 tys. zł.

6. Ryzyko kredytowe i ryzyko rozmycia

6.1. Definicje należności przeterminowanych i z rozpoznaną utratą wartości, stosowane dla celów rachunkowości

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. Składnik aktywów finansowych lub grupa aktywów finansowych traci wartość, a strata z tytułu utraty wartości jest poniesiona wtedy i tylko wtedy, gdy istnieją obiektywne dowody utraty wartości, wynikające z jednego lub więcej zdarzeń, mających miejsce po początkowym ujęciu składnika aktywów („zdarzenie powodujące stratę”), a zdarzenie (lub zdarzenia) powodujące stratę mają wpływ na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne, wynikające ze składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych, których wiarygodne oszacowanie jest możliwe. Do obiektywnych dowodów utraty wartości należą, np. znaczące trudności finansowe dłużnika, niespłacenie lub zaleganie ze spłaceniem odsetek lub nominału, wysokie prawdopodobieństwo upadłości lub innej reorganizacji finansowej dłużnika, obserwowane dane wskazujące na możliwy do zmierzenia spadek oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych.

Przesłanki utraty wartości podzielone są na dwie grupy:

- 1) Ilościowe (obligatoryjne):

- opóźnienie w spłacie raty kapitałowej lub odsetkowej przekracza 90 dni,
- w przypadku sektora rządowego i samorządowego opóźnienie w spłacie raty kapitałowej lub odsetkowej przekracza 30 dni,
- ekspozycja klasyfikowana jest do grupy „zagrożone” (tj. kategorie ryzyka „poniżej standardu”, „wątpliwe”, „stracone”), zgodnie z „Zasadami monitorowania i klasyfikacji ekspozycji kredytowych wobec klientów detalicznych i instytucjonalnych”.

2) Jakościowe:

a) Kryteria twarde (obligatoryjne):

- wypowiedzenie umowy kredytowej,
- wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, likwidacyjnego, upadłościowego lub naprawczego wobec dłużnika,
- restrukturyzacja zadłużenia,
- umorzenie części kredytu, układ, ugoda,
- kwestionowanie ekspozycji kredytowej przez kredytobiorcę na drodze postępowania sądowego.

b) Kryteria miękkie (czynniki podlegające ocenie eksperckiej analityka dokonującego oceny):

- opóźnienia lub brak spłat rat kapitałowych lub odsetkowych w okresie ostatnich 3 miesięcy,
- uzyskanie informacji o wszczęciu postępowania upadłościowego, bankructwie lub innej reorganizacji finansowej kontrahenta,
- uzyskanie informacji o problemach finansowych kontrahenta (np. obniżenie dochodów, wzrost zadłużenia, niespłacanie zadłużenia w innych instytucjach),
- znaczące pogorszenie wyników analizy ratingowej lub scoringowej (np. do kategorii, przy której klient nie otrzymałby kredytu w ogóle lub na pierwotnych warunkach z momentu podpisania umowy lub otrzymałby kredyt w niższej kwocie),
- nieznane miejsca pobytu i nieujawniony majątek kontrahenta,
- obniżenie przez uznaną i powszechnie akceptowaną zewnętrzną instytucję oceny wiarygodności kredytowej ratingu kontrahenta,
- występowanie zajęć na rachunkach kredytobiorcy,
- negatywne zmiany czynników makroekonomicznych, które mają wpływ na branżę, w której działa kredytobiorca,
- negatywne zmiany w wewnętrznej strukturze organizacyjnej czy strukturze kierownictwa,
- utrata rynków zbytu lub znaczących klientów,
- zmiana przepisów prawa, mających negatywny wpływ na funkcjonowanie kredytobiorcy,
- znaczący spadek cen rynkowych zabezpieczeń ekspozycji,
- przegrana istotna sprawa sporna, mogąca spowodować istotne straty,
- niedostarczenie przez kredytobiorcę dokumentów, dotyczących jego sytuacji ekonomiczno-finansowej,
- zanik aktywnego rynku na daną bilansową ekspozycję kredytową ze względu na trudności finansowe,
- niedotrzymanie innych istotnych warunków umowy, skutkujące spadkiem oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych,
- inne, o ile mogą wpłynąć na przewidywane przepływy pieniężne.

6.2. Opis stosowanego podejścia i metod przyjętych do ustalania korekt wartości i rezerw

Należności od innych banków oraz kredyty i pożyczki udzielone klientom

W przypadku należności od innych banków oraz kredytów i pożyczek udzielonych klientom, wycenianych według zamortyzowanego kosztu, w pierwszej kolejności Grupa rozważa, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości pojedynczych składników aktywów finansowych, które indywidualnie są znaczące, a także łącznie w przypadku aktywów finansowych, które indywidualnie nie są znaczące. W przypadku stwierdzenia, że nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości indywidualnie ocenianego składnika aktywów finansowych, niezależnie od tego, czy jest on znaczący, czy też nie, składnik ten jest włączany do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce ryzyka kredytowego i łącznie oceniany pod względem utraty wartości. Aktywa oceniane indywidualnie pod względem utraty wartości, w przypadku których Grupa dokonuje odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości lub postanawia taki odpis dalej ujmować, nie są uwzględniane w łącznej ocenie utraty wartości.

Jeżeli istnieją dowody, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości, to kwota odpisu aktualizującego równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat kredytowych). Wartość bilansową składnika aktywów obniża się poprzez zastosowanie rachunku rezerw i kwota straty ujmowana jest w rachunku zysków i strat. W przypadku aktywów finansowych, dla których dokonano odpisu z tytułu utraty wartości, przychody odsetkowe są ujmowane przy zastosowaniu stopy procentowej, użytej do zdyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych dla celów oszacowania straty z tytułu utraty wartości. Kredyty wraz z dotyczącymi ich odpisami z tytułu utraty wartości są spisywane w momencie, gdy brak jest realnych perspektyw przyszłych odzysków oraz wszystkie zabezpieczenia zostały zrealizowane i przeniesione na rzecz Grupy. Jeśli w następnym okresie strata z tytułu utraty wartości zwiększyła się bądź zmniejszyła z powodu zdarzenia, które miało miejsce po ujęciu utraty wartości, to uprzednio ujętą stratę z tego tytułu zwiększa się bądź zmniejsza poprzez skorygowanie rachunku rezerw.

Wartość bieżąca oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych jest ustalana przy użyciu pierwotnej efektywnej stopy procentowej dla danego instrumentu finansowego. Jeżeli pożyczka bądź należność mają przypisaną zmienną stopę procentową, to stopa dyskontowa dla wyceny utraty wartości jest bieżącą efektywną stopą procentową. Kalkulacja wartości bieżącej oszacowanych przepływów pieniężnych, związanych z zabezpieczonym zastawem składnikiem aktywów, odzwierciedla przepływy pieniężne, które mogą powstać w wyniku egzekucji, pomniejszone o koszty związane z pozyskaniem i sprzedażą zabezpieczenia, niezależnie od tego, czy dokonanie egzekucji jest prawdopodobne.

Dla celów łącznej oceny utraty wartości, aktywa finansowe grupowane są według podobnych charakterystyk ryzyka kredytowego, które wskazują na zdolność dłużnika do spłaty całości zobowiązania, zgodnie z warunkami umowy, np. na podstawie oceny ryzyka kredytowego lub procesu oceniania według przyjętej skali, z uwzględnieniem typu składnika aktywów, branży, obszaru geograficznego, rodzaju zabezpieczenia, opóźnienia w spłacie i innych istotnych czynników.

Przyszłe przepływy pieniężne w grupie aktywów finansowych, dla których utrata wartości oceniana jest łącznie, są szacowane na podstawie historii strat dla aktywów o podobnych charakterystykach ryzyka kredytowego. Dane historyczne dotyczące strat są korygowane na podstawie dostępnych bieżących danych, tak, aby odzwierciedlić oddziaływanie bieżących warunków, które nie miały wpływu w okresie, na którym opierają się dane historyczne dotyczące strat, jak też, aby wyeliminować czynniki mające wpływ na dane historyczne, a niewystępujące obecnie. Oszacowania zmian przyszłych przepływów pieniężnych odzwierciedlają i zasadniczo są zgodne ze zmianami powiązanych, dostępnych danych w poszczególnych okresach (takich jak stopa bezrobocia, ceny nieruchomości, ceny towarów, status płatności oraz inne czynniki, które wskazują na poniesione w grupie straty i ich rozmiary). Metodologia i założenia przyjęte do oszacowania przyszłych przepływów pieniężnych są regularnie przeglądane w celu zmniejszenia rozbieżności pomiędzy stratami szacowanymi a rzeczywistymi.

Należności z tytułu kredytów preferencyjnych, udzielonych w ramach rządowego programu "Rodzina na swoim" (w przypadku których preferencyjność polega na tym, iż część należnych Bankowi odsetek, w okresie pierwszych

ośmiu lat spłaty pokrywana jest przez Skarb Państwa – dopłaty do oprocentowania realizowane są przez Bank Gospodarstwa Krajowego), rozpoznawane są w momencie udzielenia kredytu w wysokości wypłaconych środków, a należności od Banku Gospodarstwa Krajowego są ujmowane w momencie wymagalności części odsetkowej raty, po spełnieniu przez kredytobiorcę warunku zapłaty części kapitałowej rat. Przychody odsetkowe z tytułu powyższych kredytów otrzymywane od klientów oraz od Banku Gospodarstwa Krajowego prezentowane są łącznie jako przychody odsetkowe od kredytów na nieruchomości od osób fizycznych.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności

W przypadku aktywów finansowych utrzymywanych do terminu zapadalności, na każdy dzień bilansowy Grupa indywidualnie ocenia, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika aktywów finansowych. Jeśli istnieją obiektywne dowody, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości, to kwota odpisu aktualizującego równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych. Wartość bilansową składnika aktywów obniża się, a kwotę straty ujmuje się w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości”.

Jeśli w następnym okresie strata z tytułu utraty wartości zmniejszyła się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu utraty wartości, to uprzednio ujętą stratę z tego tytułu odwraca się. Kwotę odwróconej straty ujmuje się w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości”.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

W przypadku aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

W przypadku inwestycji kapitałowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, do obiektywnych dowodów utraty wartości zalicza się znaczący bądź utrzymujący się spadek wartości godziwej składnika aktywów finansowych poniżej kosztu.

Jeżeli nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych, to skumulowane straty – będące różnicą pomiędzy kosztem nabycia a bieżącą wartością godziwą, pomniejszone o wszelkie straty z tytułu utraty wartości tego składnika aktywów uprzednio ujęte w rachunku zysków i strat – wyksięguje się z kapitału własnego i ujmuje w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości”.

Strat z tytułu utraty wartości inwestycji kapitałowych nie poddaje się odwróceniu przez rachunek zysków i strat; wzrost ich wartości godziwej po ujęciu straty z tytułu utraty wartości ujmowany jest bezpośrednio w innych całkowitych dochodach.

W przypadku instrumentów dłużnych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, ocena, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika aktywów finansowych, odbywa się na takich samych zasadach, jak w przypadku aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu.

W przypadku aktywów finansowych, dla których dokonano odpisu z tytułu utraty wartości, przychody odsetkowe są ujmowane przy zastosowaniu stopy procentowej, użytej do zdyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych dla celów oszacowania straty z tytułu utraty wartości.

Jeśli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu straty z tytułu utraty wartości w rachunku zysków i strat, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości”.

Aktywa finansowe wyceniane według kosztu

Jeśli występują obiektywne dowody, że nastąpiła utrata wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wyceniany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, to kwotę straty z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych, zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych. Tak ustalonych strat z tytułu utraty wartości nie poddaje się odwróceniu.

6.3. Łączna kwota ekspozycji według wyceny bilansowej (po korektach rachunkowych), bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego i średnia kwota ekspozycji w danym okresie w podziale na klasy

Tabela poniżej przedstawia kwotę ekspozycji, bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego i średnie kwoty ekspozycji, w podziale na klasy ekspozycji według stanu na 31 grudnia 2013 roku.

Tabela nr 9 - Łączna kwota ekspozycji według wyceny bilansowej i średnia kwota ekspozycji w podziale na klasy ekspozycji według stanu na 31 grudnia 2013 roku (w tys. zł)

Klasy ekspozycji	Łączna kwota ekspozycji bilansowych	Średnia kwota ekspozycji bilansowych w danym okresie
Rządy i banki centralne	2 121 017	1 854 702
Samorządy terytorialne i władze lokalne	356 590	379 509
Organy administracji i podmioty nieprowadzące działalności gospodarczej	273 688	255 021
Institucje-banki	81 007	129 776
Przedsiębiorcy	145 518	161 988
Detaliczne	1 428 319	1 236 900
Zabezpieczenie na nieruchomościach	2 752 388	2 680 540
Przeterminowane	106 744	103 553
Pozostałe	117 659	112 901
Razem	7 382 931	6 914 889

6.4. Struktura geograficzna ekspozycji w rozbiciu na obszary ważne pod względem istotnych klas ekspozycji wraz z dodatkowymi informacjami, jeżeli są istotne

Struktura geograficzna ekspozycji nie jest prezentowana, ponieważ Grupa prowadzi działalność na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

6.5. Struktura branżowa ekspozycji lub w podziale według typu kontrahenta, w rozbiciu na klasy ekspozycji, wraz z dodatkowymi informacjami, jeżeli są istotne

Tabela poniżej przedstawia kwotę ekspozycji w podziale na typ kontrahenta i klasy ekspozycji według stanu na 31 grudnia 2013 roku.

Tabela nr 10 - Kredyty i pożyczki udzielone klientom (wartość bilansowa netto) według typu kontrahenta i klas według stanu na 31 grudnia 2013 roku (w tys. zł)

Klasa ekspozycji	Podmioty instytucjonalne		
	Osoby prywatne	i samorządowe	Razem
Rządy i banki centralne	0	0	0
Samorządy terytorialne i władze lokalne	0	356 590	356 590
Organy administracji i podmioty nieprowadzące działalności gospodarczej	0	273 688	273 688
Instytucje-banki	0	0	0
Przedsiębiorcy	0	145 518	145 518
Detaliczne	1 425 809	0	1 425 809
Zabezpieczenie na nieruchomościach	2 548 792	198 760	2 747 552
Przeteterminowane	78 265	28 290	106 555
Razem	4 052 866	1 002 846	5 055 712

6.6. Struktura ekspozycji według okresów zapadalności w podziale na klasy ekspozycji, wraz z dodatkowymi informacjami, jeżeli są istotne

Tabela poniżej przedstawia kwotę ekspozycji w podziale na okresy zapadalności według stanu na 31 grudnia 2013 roku.

Tabela nr 11 - Kredyty i pożyczki udzielone klientom (wartość bilansowa netto) w podziale na terminy zapadalności według stanu na 31 grudnia 2013 roku (w tys. zł)

Okres zapadalności	Kredyty i pożyczki
Do 1 miesiąca	92 682
Pow. yżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	96 644
Pow. yżej 3 miesięcy do 1 roku	387 644
Pow. yżej 1 roku do 5 lat	1 363 562
Pow. yżej 5 lat	3 023 725
Dla których termin zapadalności upłynął	91 455
Razem	5 055 712

6.7. W rozbiciu na istotne branże lub typy kontrahentów kwoty: ekspozycji zagrożonych z rozpoznaną utratą wartości, salda korekt wartości i rezerw oraz korekt wartości i rezerw w danym okresie

Tabela poniżej przedstawia kwotę ekspozycji zagrożonych z rozpoznaną utratą wartości w podziale na rodzaj kontrahentów według stanu na 31 grudnia 2013 roku.

Tabela nr 12 - Kredyty i pożyczki udzielone klientom z rozpoznaną utratą wartości w podziale na rodzaj kontrahentów według stanu na 31 grudnia 2013 roku (w tys. zł)

Typy kontrahentów	wartość bilansowa brutto	odpisy z tytułu utraty wartości	wartość bilansowa netto
Osoby prywatne	193 515	78 148	115 367
Podmioty instytucjonalne	83 726	31 793	51 933
Jednostki samorządu terytorialnego	0	0	0
Razem	277 241	109 941	167 300

6.8. Kwoty ekspozycji zagrożonych bądź z rozpoznaną utratą wartości – przedstawione oddzielnie, w podziale na istotne obszary geograficzne, obejmujące w miarę możliwości kwoty korekt wartości i rezerw związane z każdym obszarem geograficznym

Struktura geograficzna ekspozycji nie jest prezentowana, ponieważ Grupa prowadzi działalność na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

6.9. Uzgodnienie zmian stanów korekt wartości i rezerw z tytułu ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości

Tabela poniżej przedstawia zmiany stanów korekt wartości i rezerw z tytułu ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości według stanu na 31 grudnia 2013 roku.

Tabela nr 13 - Zmiana stanu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom według stanu na 31 grudnia 2013 roku (w tys. zł) */

Opis	Wartość
Stan odpisów aktualizujących na dzień 1 stycznia 2013 roku	95 106
Utworzone w okresie	52 360
Rozwiązane w okresie	(-10 403)
Odpisy wykorzystane	(-12 271)
Stan odpisów aktualizujących na dzień 31 grudnia 2013 roku	124 792

*/ Stan odpisów dotyczy ekspozycji bilansowych z rozpoznaną utratą wartości oraz ekspozycji bilansowych, na które został utworzony odpis IBNR

7. Ryzyko kredytowe kontrahenta

7.1. Opis metodologii stosowanej do przypisania kapitału wewnętrznego i limitów kredytowych dla ekspozycji na ryzyko kredytowe kontrahenta

Bank oblicza wymóg z tytułu ryzyka kredytowego jako 8% sumy kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, dla transakcji zaliczanych do portfela handlowego.

Wartość ekspozycji oraz kwoty ekspozycji ważone ryzykiem dla tych ekspozycji oblicza się zgodnie z zasadami obliczania tych wielkości na potrzeby obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego metodą standardową.

Obowiązujące w Grupie wewnętrzne limity koncentracji wierzytelności oraz poziomy referencyjne dzielą się na następujące rodzaje:

- Limity ze względu na rodzaj branży,
- Limity ze względu na rodzaj zabezpieczenia, w tym limity ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w rozumieniu Rekomendacji S oraz T,
- Limity ze względu na rodzaj produktu.

W okresach rocznych dokonuje się przeglądu oraz aktualizacji obowiązujących w Grupie limitów koncentracji zaangażowań kredytowych, jak również parametryzacji limitów pod względem bieżącej i planowanej struktury portfela kredytowego.

7.2. Opis zasad polityki w zakresie zabezpieczeń kredytowych i tworzenia rezerw kredytowych oraz narażenia na ryzyko niekorzystnej zmiany wartości zabezpieczenia

Zasady polityki w zakresie zabezpieczeń kredytowych i tworzenia rezerw kredytowych oraz narażenia na ryzyko niekorzystnej zmiany wartości zabezpieczenia odnoszą się wyłącznie do działalności Banku.

Stosowane w Banku zasady przyjmowania zabezpieczeń mają na celu ograniczenie ryzyka kredytowego zarówno na poziomie pojedynczej transakcji kredytowej, jak również poszczególnych portfeli kredytowych. Zasady ustanawiania prawnych zabezpieczeń wierzytelności Banku uregulowane zostały w wewnętrznych regulacjach Banku.

W Banku stosowane formy zabezpieczenia transakcji kredytowych uzależnione są od:

- rodzaju ryzyka,
- wielkości i rodzaju zaangażowania,
- okresu zaangażowania,
- przyjętych innych form minimalizacji ryzyka lub jego skutków.

W Banku do podstawowych form prawnych zabezpieczeń kredytów oraz elementów prowadzących do poprawy warunków kredytowania należą:

- hipoteka na nieruchomości,
- weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową dla Banku,
- poręczenie cywilne / wekslowe (awal) wraz z deklaracją wekslową dla Banku,
- zastaw rejestrowy wraz z blokadą na prawach wynikających z papierów wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa i NBP (bony i obligacje skarbowe),
- przelew środków pieniężnych należących do Kredytobiorcy na rachunek Banku – na podstawie art. 102 Prawa bankowego (depozyty i lokaty bankowe),
- cesja praw z polisy ubezpieczenia, m.in. polisa na życie, od utraty pracy, okresowej spłaty kredytu, przedmiotu zabezpieczenia w zaakceptowanym przez Bank Towarzystwie Ubezpieczeń,
- cesja na jednostkach uczestnictwa w zaakceptowanym przez Bank Towarzystwie Funduszy Inwestycyjnych,
- zastaw finansowy, zastaw rejestrowy, cesja, kaucja lub blokada na innych produktach inwestycyjnych zatwierdzanych indywidualnie przy podejmowaniu decyzji kredytowej,
- oświadczenie Kredytobiorcy (i/lub Poręczyciela) o poddaniu się egzekucji,
- oświadczenie właściciela nieruchomości o poddaniu się egzekucji do kwoty hipoteki/hipotek ustanowionej/ych na nieruchomości/ach będącej/ych ich własnością,
- w przypadku budowy domu/lokalu – cesja wierzytelności z umowy o budowę domu/lokalu z Deweloperem/ Spółdzielnią Mieszkaniową.

Dążąc do minimalizacji poziomu ryzyka kredytowego, w Banku stosuje się zasadę, iż:

- jakość stosowanych zabezpieczeń transakcji kredytowych powinna gwarantować zwrot wierzytelności Banku w możliwie krótkim okresie i przy maksymalnie niskich kosztach obsługi zobowiązania,
- na etapie rozpatrywania transakcji kredytowej, mając na uwadze regułę ostrożnej wyceny, wartość poszczególnych przedmiotów zabezpieczenia koryguje się współczynnikami ustalonymi dla poszczególnych grup aktywów. Wartość stosowanych zabezpieczeń powinna obejmować, obok długu głównego, odsetki należne i karne, prowizję Banku, odszkodowania z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania oraz poniesione koszty zaspokojenia wierzytelności (koszty sądowe) i koszty egzekucyjne, nie mniej jednak niż wysokość należnych odsetek za okres sześciu miesięcy.

Ustalając liczbę poręczycieli transakcji kredytowej, bierze się pod uwagę zdolność kredytową, zarówno kredytobiorcy, jak i poszczególnych poręczycieli. Bank stosuje zasadę, iż uruchomienie kredytu następuje po ustanowieniu zabezpieczeń przewidzianych w umowie kredytowej. Jedynie w przypadku hipotek i zastawów rejestrowych, Bank dopuszcza uruchomienie kredytu po przedłożeniu przez kredytobiorcę potwierdzenia złożenia i opłacenia wniosku o ustanowienie hipoteki lub zastawu rejestrowego.

7.3. Dodatnia wartość godziwa brutto kontraktów, korzyści z saldowania, bieżącej ekspozycji kredytowej, ustanowionego zabezpieczenia oraz wartości netto ekspozycji kredytowej z tytułu instrumentów pochodnych, przy czym wartość netto ekspozycji kredytowej z tytułu instrumentów pochodnych stanowi ekspozycję z tytułu transakcji na instrumentach pochodnych po uwzględnieniu korzyści z prawnie obowiązujących umów saldowania jak i umów dotyczących zabezpieczenia kredytowego

Nie dotyczy Grupy.

7.4. Miary ustalania wartości ekspozycji zgodnie z przyjętą metodą, w zależności od dokonanego wyboru

Nie dotyczy Grupy.

7.5. Wartość referencyjna zabezpieczających kredytowych transakcji pochodnych i rozkład bieżącej ekspozycji kredytowej według typów

Nie dotyczy Grupy.

7.6. Kredytowe transakcje pochodne (referencyjne) w podziale na transakcje zawarte w celach związanych z własnym portfelem kredytowym, w tym stanowiące nierzeczywistą ochronę kredytową oraz na transakcje zawarte na zlecenie klientów i transakcje spekulacyjne, z dalszym rozbiem na zabezpieczenie zakupionej sprzedane w ramach każdej grupy produktów

Nie dotyczy Grupy.

7.7. Oszacowanie współczynnika α , jeśli Bank uzyskał zgodę od władz nadzorczych na szacowanie α

Nie dotyczy Grupy.

8. Stosowanie metody standardowej do wyznaczania ekspozycji ważonych ryzykiem

8.1. Nazwy zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej i agencji kredytów eksportowych, z których ocen korzysta Bank oraz przyczyny ewentualnych zmian w tym zakresie

Grupa korzysta z ocen ratingowych Moody's, Standard & Poor's i Fitch.

8.2. Klasy ekspozycji, dla których stosowane są oceny wiarygodności kredytowej przyznawane przez każdą z zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej i agencji kredytów eksportowych

Oceny wiarygodności kredytowej są stosowane dla klasy „ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec instytucji”.

8.3. Opis procesu stosowanego do przenoszenia oceny emitenta i emisji na pozycje spoza portfela handlowego

Nie dotyczy Grupy.

8.4. Przyporządkowanie ocen wiarygodności kredytowej przyznanych przez każdą z zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej i agencji kredytów eksportowych do odpowiednich stopni wiarygodności kredytowej określonych w załączniku nr 4 do Uchwały KNF w sprawie adekwatności kapitałowej banków, przy czym nie ma obowiązku ogłaszania tej informacji, jeśli Bank stosuje standardowy system przyporządkowania ocen, wskazany w załączniku nr 4 do Uchwały KNF w sprawie adekwatności kapitałowej banków oraz w uchwale KNF wydanej na podstawie art. 128 ust. 6 pkt. 6 ustawy - Prawo bankowe

Nie dotyczy Grupy.

8.5. Wartość ekspozycji przed i po zastosowaniu technik ograniczania ryzyka kredytowego dla każdego stopnia wiarygodności kredytowej ustalonego dla metody standardowej oraz pozycji, które stanowią pomniejszenia funduszy własnych

Tabela poniżej przedstawia kwotę ekspozycji przed i po zastosowaniu technik ograniczania ryzyka kredytowego dla każdego stopnia wiarygodności kredytowej, ustalonego dla metody standardowej oraz pozycji, które stanowią pomniejszenia funduszy własnych według stanu na 31 grudnia 2013 roku.

Tabela nr 14 - Wartość ekspozycji przed i po zastosowaniu technik ograniczania ryzyka kredytowego według stanu na 31 grudnia 2013 roku (w tys. zł)

Metoda Standardowa ryzyka kredytowego wyłączająca pozycje sekurytyzowane	Ekspozycje netto przed zastosowaniem technik CRM	Ekspozycje netto po zastosowaniu technik CRM
Ekspozycje według Metody Standardowej - Razem	7 683 675	7 683 675
Rządy i banki centralne	2 121 017	2 141 723
Samorządy terytorialne i władze lokalne	356 590	356 590
Organy administracji i podmioty nieprowadzące działalności	298 077	297 751
Banki w wielostronnego rozwoju	0	0
Organizacje międzynarodowe	0	0
Instytucje - banki	122 832	107 636
Przedsiębiorcy	271 494	271 408
Detaliczne	1 490 228	1 489 232
Zabezpieczenie na nieruchomościach	2 799 012	2 794 993
Przeterminowane	106 765	106 683
Ekspozycje należące do nadzorczych kategorii w wysokości	0	0
Obligacje zabezpieczone	0	0
Ekspozycje krótkoterminowe w obec instytucji - banków i	0	0
Z tytułu uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania	0	0
Pozostałe	117 659	117 659

9. Obliczanie kwoty ekspozycji metodą wewnętrznych ratingów

Grupa nie stosuje metody wewnętrznych ratingów, o której mowa w Załączniku 5 do Uchwały KNF nr 76/2010, do wyliczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego.

10. Stosowanie metody wartości zagrożonej

Grupa nie stosuje metody wartości zagrożonej do wyliczenia całkowitego wymogu kapitałowego.

11. Ryzyko operacyjne

11.1. Stosowane metody wyliczania wymogu kapitałowego na pokrycie ryzyka operacyjnego

Począwszy od 2012 roku zmiana bank stosując metodę standardową do wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka operacyjnego.

11.2. W przypadku stosowania metod zaawansowanego pomiaru zgodnie z § 34-67 załącznika nr 14 do Uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków – opis metodologii, włącznie z omówieniem odpowiednich wewnętrznych i zewnętrznych czynników uwzględnionych przy stosowanej metodzie. W przypadku częściowego zastosowania metody - omówienie i zakres stosowanych metod

Grupa nie wykorzystuje metod zaawansowanego pomiaru w zakresie ryzyka operacyjnego.

11.3. Wymogi informacyjne na temat podejścia do ryzyka operacyjnego zgodnie z pkt. 17 Rekomendacji M

Bank w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym wykorzystuje dobre praktyki rynkowe, w tym w szczególności praktyki wynikające z zapisów Rekomendacji M dotyczącej zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach.

W 2013 roku wartość strat brutto wyniosła 10 138,93 tys. zł, z czego dzięki działaniom zaradczym podjętym przez Bank do 31 grudnia 2013 roku udało się skutecznie odzyskać 5 856,69 tys. zł. Kluczowym rodzajem zdarzeń ryzyka operacyjnego zidentyfikowanych w Banku były oszustwa zewnętrzne.

Tabela nr 15 – Stosunek wartości straty netto do wartości straty brutto w 2013 roku wg stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku.

Opis	Wartość
I. Suma wartości potencjalnych i rzeczywistych strat brutto (w tys. zł)	10 139
Oszustwo wewnętrzne	431
Oszustwo zewnętrzne	6 288
Praktyka kadrowa i bezpieczeństwo pracy	206
Klienci, produkty i praktyka biznesowa	745
Uszkodzenia aktywów	14
Zakłócenia działalności i błędy systemów	1 836
Dokonywanie transakcji, dostawa oraz zarządzanie procesami	619

II. Suma odzyskanych środków potencjalnych i rzeczywistych (w tys. zł)	5 857
III. Suma wartości potencjalnych i rzeczywistych strat netto (w tys. zł)	4 282

Bank prowadzi szereg inicjatyw, które mają na celu określenie rodzaju i wielkości zagrożeń związanych z ryzykiem operacyjnym, na które narażony jest Bank oraz podejmuje działania w celu ograniczania występowania tych zagrożeń w przyszłości. Potwierdzeniem skuteczności podejmowanych przez Bank działań zaradczych jest wysoki poziom środków odzyskanych do 31 grudnia 2013 roku, który dochodzi do 58%.

Działania zaradcze podejmowane przez Bank w 2013 roku ograniczające straty z tytułu ryzyko operacyjnego obejmowały między innymi:

- Utworzenie nowych jednostek organizacyjnych do wspierania sieci sprzedaży oraz kontroli funkcjonowania placówek i mikrooddziałów Banku,
- Zwiększenie zakresu i częstotliwości szkoleń w zakresie elementów związanych z ograniczaniem ryzyka operacyjnego Banku,
- Uszczelnienie procesu współpracy z pośrednikami,
- Wprowadzenie zakazu lub ograniczeń w zakresie dokonywania operacji, które charakteryzowały się wysokim poziomem ryzyka,
- Rozbudowę systemu do obsługi wniosków kredytowych (tzw. work-flow) o elementy pozwalające na ograniczenie ryzyka operacyjnego.
- Efektywne eliminowanie ryzyka braku zgodności występującego przy zidentyfikowanych zdarzeniach ryzyka operacyjnego w celu ograniczania czynników mających na nie wpływ.

12. Ekspozycje kapitałowe nieuwzględnione w portfelu handlowym

12.1. Podział ekspozycji ze względu na cel nabycia (zyski kapitałowe, przyczyny strategiczne) oraz opis stosowanych zasad rachunkowości i metod wyceny, w tym podstawowe założenia i praktyki mające wpływ na wycenę oraz opis wszelkich istotnych zmian tych praktyk

Tabela poniżej przedstawia kwotę ekspozycji kapitałowej, która nie została uwzględniona w portfelu handlowym według stanu na 31 grudnia 2013 roku.

Tabela nr 16 - Ekspozycje kapitałowe nieuwzględnione w portfelu handlowym według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku (w tys. zł)

Rodzaj ekspozycji kapitałowej	Wartość bilansowa
Akcje	8

Po początkowym ujęciu, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wycenia się w wartości godziwej, a zyski i straty z tytułu zmiany wartości godziwej ujmuje się w innych całkowitych dochodach (inne całkowite dochody kumulowane są w pozycji kapitału „Kapitał z aktualizacji wyceny”). Kapitał z aktualizacji wyceny podlega rozliczeniu do skonsolidowanego rachunku zysków i strat w momencie sprzedaży składnika aktywów bądź wystąpienia utraty jego wartości.

W przypadku instrumentów dłużnych przychody odsetkowe oraz dyskonto lub premia, rozliczane w czasie z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, ujmowane są w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Przychody z tytułu odsetek”. Dywidendy z tytułu instrumentów kapitałowych są wykazywane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w momencie ustanowienia prawa do otrzymania płatności.

Jeśli nie można ustalić wartości godziwej, to wówczas aktywa są ujmowane według kosztu nabycia z uwzględnieniem utraty wartości. Odpisy z tytułu utraty wartości rozpoznawane są w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości”.

12.2. Wartość bilansowa, wartość godziwa i dla kapitałowych papierów wartościowych notowanych na giełdzie porównanie ceny rynkowej z wartością godziwą

Na dzień 31 grudnia 2013 roku Grupa nie posiadała ekspozycji kapitałowych notowanych na giełdzie.

12.3. Rodzaje, charakter i kwoty ekspozycji w kapitałowych papierach wartościowych w podziale na: papiery notowane na giełdzie, odpowiednio zdywersyfikowane portfele papierów wartościowych niedopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym kapitałowych papierów wartościowych oraz inne ekspozycje

Ekspozycje kapitałowe nieuwzględnione w portfelu handlowym w podziale na papiery notowane na giełdzie, odpowiednio zdywersyfikowane portfele papierów wartościowych niedopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym kapitałowych papierów wartościowych oraz inne ekspozycje według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku zostały zaprezentowane w tabeli poniżej.

Tabela nr 17 - Ekspozycje kapitałowe nieuwzględnione w portfelu handlowym w podziale na papiery notowane na giełdzie, odpowiednio zdywersyfikowane portfele kapitałowych papierów wartościowych niedopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym kapitałowych papierów wartościowych oraz inne ekspozycje według stanu na 31 grudnia 2013 roku (w tys. zł)

Rodzaj ekspozycji kapitałowej	Wartość bilansowa
Papiery notowane na giełdzie	0
Odpowiednio zdywersyfikowane portfele papierów wartościowych niedopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym kapitałowych papierów wartościowych	0
Inne ekspozycje	8

12.4. Zrealizowane zyski lub straty ze sprzedaży i likwidacji w ujęciu skumulowanym w danym okresie

W 2013 roku Grupa nie dokonywała sprzedaży ani likwidacji ekspozycji kapitałowych (w tym akcji i udziałów).

12.5. Kwota ogółem niezrealizowanych zysków i strat, łączne niezrealizowane zyski i straty z przeszacowania oraz inne pozycje o podobnym charakterze zaliczone do funduszy podstawowych lub uzupełniających

Pozycje zaliczone do funduszy podstawowych i uzupełniających, zgodnie z art. 127 ustawy Prawo bankowe i Uchwały nr 325/2011 KNF, przedstawiono szczegółowo wraz z opisem składników funduszy własnych w sekcji 4 niniejszego dokumentu.

13. Ryzyko stopy procentowej pozycji zakwalifikowanych do portfela bankowego

Ryzyko stopy procentowej jest to ryzyko, na jakie narażony jest wynik finansowy oraz fundusze własne Banku oraz Grupy z powodu niekorzystnych zmian stóp procentowych.

Ryzyko stopy procentowej wynika z następujących źródeł:

- ryzyka niedopasowania terminów przeszacowania – polegającego na niedopasowaniu wielkości przeszacowywanych w danym czasie aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych, ryzyko to wyraża się w zagrożeniu przychodów Banku, w tym przede wszystkim odsetkowych, w sytuacji niekorzystnych zmian rynkowych stóp procentowych lub istotnej zmiany struktury przeszacowania pozycji w bilansie powodującej zmiany w wyniku z tytułu odsetek,
- ryzyka bazowego – wynikającego z niedoskonałego powiązania (korelacji) stóp procentowych produktów generujących przychody i koszty odsetkowe, które to instrumenty mają jednocześnie te same okresy przeszacowania,
- ryzyka krzywej dochodowości – polegającego na zmianie relacji pomiędzy stopami procentowymi odnoszącymi się do różnych terminów, a dotyczącymi tego samego indeksu lub rynku,
- ryzyka opcji klienta – powstającego, gdy klient zmienia wielkość i harmonogram przepływów gotówkowych aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych, do czego ma prawo zgodnie z umową kredytową lub depozytową, bez ponoszenia dodatkowych kosztów oraz z różnymi typami instrumentów dłużnych zawierających opcje typu call lub put, dające możliwość np. wcześniejszego wykupu instrumentu.

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest kształtowanie struktury aktywów i pasywów, zapewniające ochronę wartości bieżącej oraz wyniku odsetkowego Banku.

Pomiar i monitorowanie ryzyka stopy procentowej księgi bankowej dokonywane jest m.in. za pomocą następujących miar ryzyka:

- BPV (Basis Point Value) – oznacza wyrażone w wartościach pieniężnych ryzyko stopy procentowej, jakie wiąże się z utrzymaniem danej pozycji przy zmianie stóp procentowych o jeden punkt bazowy,
- NII (net interest income) – oznacza zmianę wyniku odsetkowego netto będącą różnicą między przychodami i kosztami odsetkowymi przy założonym poziomie zmiany stopy procentowej,
- wartości luki BPV w poszczególnych przedziałach przeszacowania,
- Duration – miara ryzyka stopy procentowej interpretowana jako średni czas trwania instrumentu lub portfela,
- wskaźników przedpłat kredytów i zrywalności depozytów dla poszczególnych typów produktów i podmiotów.

Bank w stosowanej metodologii zarządzania ryzykiem stopy procentowej wykorzystuje cyklicznie weryfikowane założenia dotyczące przyszłych wcześniejszych spłat kredytów oraz założenia dotyczące zachowania depozytów o nieustalonym terminie wymagalności. W zależności od rodzaju produktu (rachunek bieżący lub konto oszczędnościowe) oraz rodzaju klienta, Bank stosuje profil płynnościowy dla nieoprocentowanych rachunków bieżących albo profil ryzyka stopy procentowej wynikający z historii dotyczącej przeszacowania danego produktu.

Dodatkowo Bank przeprowadza testy warunków skrajnych polegające na analizie wrażliwości, badającej wpływ zmian stóp procentowych na wartość bieżącą pozycji narażonych na ryzyko w oparciu o założone zmiany krzywej dochodowości, a także wpływ zmian stóp procentowych na wynik odsetkowy Banku.

Poniższa tabela przedstawia poziom ryzyka stopy procentowej księgi bankowej według stanu na 31 grudnia 2013 roku.

Tabela nr 18 - Wyniki testów warunków skrajnych na +/- 200 p.b. według stanu na 31 grudnia 2013 roku (w tys. zł) dla księgi bankowej, Bank posiada nieistotną ekspozycje na ryzyko stopy procentowej w walutach innych niż złoty polski.

	Stan na 31 grudnia 2013
200 p.b. w dół	(7 837)
200 p.b. w górę	8 374

Bank przygotowuje następujące cykliczne raporty dotyczące ekspozycji na ryzyko stopy procentowej księgi bankowej:

- raport dzienny dla Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami, Zarządu i Departamentu Skarbu,
- raport miesięczny dla Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz Zarządu,
- raport kwartalny dla Rady Nadzorczej i Zarządu.

14. Obliczenie wymogów kapitałowych na kwoty ekspozycji sekurytyzacyjnych ważone ryzykiem

Grupa nie posiada ekspozycji sekurytyzacyjnych.

15. Obliczanie kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z metodą wewnętrznych ratingów

Grupa nie stosuje metody wewnętrznych ratingów, o której mowa w Załączniku 5 do Uchwały KNF nr 76/2010, do wyliczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego.

16. Stosowane techniki ograniczania ryzyka kredytowego

16.1. Polityka i procedury dotyczące saldowania ekspozycji bilansowych i pozabilansowych wraz ze wskazaniem, w jakim stopniu Bank je stosuje

Nie dotyczy Grupy.

16.2. Polityka i procedury dotyczące wyceny zabezpieczeń kredytowych i zarządzania zabezpieczeniami oraz głównych rodzajów zabezpieczeń kredytowych przyjmowanych przez Bank

Polityka i procedury, dotyczące wyceny zabezpieczeń kredytowych i zarządzania zabezpieczeniami oraz głównych rodzajów zabezpieczeń kredytowych przyjmowanych przez Bank, opisane zostały w pkt 7.2.

16.3. Główne rodzaje gwarantów i kontrahentów kredytowych instrumentów pochodnych oraz ich wiarygodność kredytowa

Nie dotyczy Grupy.

16.4. Informacja o koncentracji ryzyka rynkowego lub kredytowego w zakresie zastosowanych instrumentów ograniczania ryzyka

W Grupie nie występuje koncentracja ryzyka rynkowego oraz ryzyka kredytowego w zakresie zastosowanych instrumentów ograniczania ryzyka.

16.5. Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem przy zastosowaniu metody standardowej zgodnie z załącznikiem nr 4 do Uchwały KNF w sprawie adekwatności kapitałowej banków - oddzielnie dla każdej klasy ekspozycji - całkowita wartość ekspozycji zabezpieczona przez uznane zabezpieczenia finansowe lub inne uznane zabezpieczenia, po uwzględnieniu korekt z tytułu zmienności

Tabela poniżej przedstawia dane w zakresie stosowania rzeczywistej ochrony kredytowej w Grupie według stanu na 31 grudnia 2013 roku.

Tabela nr 19 - Rzeczywista ochrona kredytowa według stanu na 31 grudnia 2013 roku (w tys. zł)

Opis	Zabezpieczenia finansowe oraz pozostała rzeczywista ochrona kredytowa
Metoda Standardowa ryzyka kredytowego w yłączająca pozycje sekurytyzowane	X
Ekspozycje według Metody Standardowej - Razem	3 424
Rządy i banki centralne	0
Samorządy terytorialne i władze lokalne	0
Organy administracji i podmioty nieprowadzące działalności gospodarczej	0
Banki wielostronnego rozwoju	0
Organizacje międzynarodowe	0
Institucje - banki	0
Przedsiębiorcy	1 885
Detaliczne	41
Zabezpieczenie na nieruchomościach	1 425
Przeterminowane	73
Ekspozycje należące do nadzorczych kategorii w wysokiego ryzyka	0
Obligacje zabezpieczone	0
Ekspozycje krótkoterminowe w obec instytucji - banków i przedsiębiorców	0
Z tytułu uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania	0
Pozostałe	0

16.6. Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem przy zastosowaniu metody standardowej lub metody IRB - oddzielnie dla każdej klasy ekspozycji - całkowita wartość ekspozycji zabezpieczona gwarancją lub kredytowymi instrumentami pochodnymi

Tabela poniżej przedstawia dane w zakresie stosowania nierezytywnej ochrony kredytowej w Grupie według stanu na 31 grudnia 2013 roku.

Tabela nr 20 - Nierezytywista ochrona kredytowa według stanu na 31 grudnia 2013 roku (w tys. zł)

Opis	Gwarancje
Metoda Standardowa ryzyka kredytowego wyluczająca pozycje sekurytyzowane	X
Ekspozycje według Metody Standardowej - Razem	26 143
Rządy i banki centralne	0
Samorządy terytorialne i władze lokalne	0
Organy administracji i podmioty nieprowadzące działalności gospodarczej	326
Banki wielostronnego rozwoju	0
Organizacje międzynarodowe	0
Instytucje - banki	20 706
Przedsiębiorcy	86
Detaliczne	997
Zabezpieczenie na nieruchomościach	4 019
Przeterminowane	9
Ekspozycje należące do nadzorczych kategorii w wysokiego ryzyka	0
Obligacje zabezpieczone	0
Ekspozycje krótkoterminowe wobec instytucji - banków i przedsiębiorców	0
Z tytułu uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania	0
Pozostałe	0

17. Stosowanie metody zaawansowanej w pomiarze ryzyka operacyjnego

Grupa do wyliczenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka operacyjnego nie stosuje metody zaawansowanego pomiaru, o której mowa w Załączniku 14 do Uchwały KNF nr 76/2010.

18. Stosowane zasady ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku

18.1. Informacje dotyczące procesu ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń

W ramach dostosowania do wymogów Uchwały KNF nr 258/2011 w zakresie zmiennych składników wynagrodzeń, Bank dokonał zmiany Statutu Banku polegającej na dodaniu zapisów rozszerzających kompetencje Rady Nadzorczej w zakresie zatwierdzania ogólnych zasad polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku oraz dokonywania przeglądu tych zasad.

Zgodnie ze zmienionym Statutem Banku, Rada Nadzorcza może powołać spośród swoich członków Komitet Wynagrodzeń i uchwalić jego regulamin. Do zadań Komitetu Wynagrodzeń należy w szczególności:

- monitorowanie i nadzorowanie obszaru kadrowego i płacowego Banku,
- wydawanie opinii na temat polityki zmiennych składników wynagrodzeń.

W związku z tym, że Bank nie spełnia kryteriów określonych w § 6 ust. 4 Uchwały KNF nr 258/2011, w Banku nie został powołany Komitet Wynagrodzeń, rolę komitetu pełni Rada Nadzorcza.

Do procesu opracowywania Polityki zmiennych składników wynagrodzeń zaangażowano konsultanta zewnętrznego, pełniącego funkcję doradcą w zakresie dostosowania przepisów Uchwały KNF nr 258/2011 w Banku.

Wytyczne określające sposób wyłonienia stanowisk, które mają istotny wpływ na profil ryzyka Banku oraz mogą podlegać wymogom w zakresie zmiennych składników wynagrodzeń zostały opracowane na podstawie wewnętrznych dokumentów Banku. Niniejsze wytyczne stanowiły podstawę dokonania analizy, w wyniku której wyselekcjonowana została docelowa lista stanowisk kierowniczych (dalej „Osób Uprawnionych”) objętych „Polityką zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Pocztowym S.A.” (dalej „Polityka”).

Głównym kryterium przyjętym na potrzeby wyłonienia Osób Uprawnionych, jest zaangażowanie poszczególnych stanowisk oraz zakres ich odpowiedzialności w procesie podejmowania decyzji, które mają wpływ na poziom ryzyka (wyrażony jako potencjalna strata w PLN) po uwzględnieniu funkcjonujących w Banku mechanizmów kontrolnych.

W procesie ustalania listy stanowisk kierowniczych, przeanalizowano rolę oraz zakres odpowiedzialności osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku, o których mowa w § 28 Uchwały KNF nr 258/2011, w świetle kluczowych rodzajów ryzyka występujących w Banku, w szczególności:

- ryzyka kredytowego,
- ryzyka strategicznego Banku, czynników rynkowych, ryzyka wypracowania przez Bank wyników określonych w planie finansowym oraz ryzyka płynności Banku,
- ryzyka operacyjnego związanego z transakcjami skarbowymi oraz
- innych ryzyk operacyjnych, w tym dotyczących zgodności z wewnętrznymi procedurami oraz obowiązującymi regulacjami prawa.

W procesie decyzyjnym przy opracowaniu Polityki biorą udział następujące organy:

- Zarząd Banku, który odpowiada za opracowanie oraz przyjęcie Polityki,
- Rada Nadzorcza, która zatwierdza Politykę oraz dokonuje co najmniej raz w roku jej przeglądu.

Rada Nadzorcza Banku zatwierdziła „Ogólne zasady polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Pocztowym S.A.” oraz - stanowiącą ich uszczegółowienie Politykę.

Rada Nadzorcza jednocześnie zarekomendowała, aby obowiązkiem wdrożenia polityki zmiennych składników wynagrodzeń były objęte również podmioty zależne, a zapisy niniejszych polityk powinny być spójne z zapisami „Polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Pocztowym S.A.”.

18.2. Najważniejsze informacje dotyczące kształtowania wynagrodzeń, w tym w zakresie wynagrodzeń zależnych od wyników, w rozumieniu § 29 pkt 1 Uchwały KNF nr 258/2011, kryteriów pomiaru wyników i korygowania tych wyników o ryzyko oraz zasad uwzględniania długoterminowych wyników Banku uwzględniających korekty o koszt wynagrodzeń

Zmienna część wynagrodzenia uzależniona jest od osiągniętych indywidualnych wyników pracownika. Naliczenie wysokości wynagrodzenia zmiennego przeprowadzane jest zgodnie z „Zasadami premiowania kadry

menedżerskiej Banku Pocztowego S.A.” wg metodologii ZPC (Zarządzanie Przez Cele) i oceny wg wartości CREDO¹.

Rozliczenie indywidualnych celów dla kadry menedżerskiej wg wskaźników stosowanych w metodologii ZPC pozwala określić poziom realizacji celów oraz ocenić, w jaki sposób ich realizacja przyczyniła się do wytworzenia wartości dodanej dla Banku. Przeprowadzane jest ono po zakończeniu roku kalendarzowego.

Do podstawy określenia wysokości wynagrodzenia zmiennego uwzględnia się także kryterium niefinansowe, będące oceną poziomu zgodności postaw i zachowań pracownika zgodnie z przyjętym w Banku kanonem Wartości CREDO. Przy rozliczeniu indywidualnych wyników pracy - ocena wg wartości CREDO jest integralną częścią systemu premiowania wszystkich pracowników Banku, oddziałującą poprzez mnożnik Wartości CREDO, korygujący wysokość indywidualnej premii pracownika w zależności od poziomu zgodności postaw i zachowań prezentowanych podczas realizacji celów określonych w Indywidualnej Liście Celów danego pracownika.

W celu spełnienia wymogów Uchwały KNF nr 258/2011, w zakresie wypłaty części wynagrodzenia zmiennego w powiązaniu z instrumentem odzwierciedlającym wartość Banku, wykorzystano możliwość zastosowania akcji fantomowych. Rozwiązanie takie zostało zaproponowane ze względu na to, że akcje Banku nie znajdują się w obrocie publicznym i Bank nie przewiduje wypłaty wynagrodzenia pracownikom w postaci akcji lub też opcji na akcje.

Akcje fantomowe, podobnie jak akcje zwykłe, mają zdolność „absorpcji strat”, co uzyskane zostało poprzez powiązanie wartości ww. akcji z wartością Banku. Bank dokonuje wyceny akcji fantomowych na podstawie wartości kapitałów własnych na akcję skorygowanych o kwotę wypłaconej ewentualnej dywidendy lub dywidendy przeznaczonej do wypłaty, w celu usunięcia efektów związanych z wypłaconą dywidendą. Przyjęta metoda zapewnia pełne odzwierciedlenie w wycenie akcji fantomowych skutków finansowych podejmowanych decyzji i wiarygodny pomiar na podstawie zaudytowanych danych finansowych oraz eliminuje wpływ zmian koniunkturalnych na wycenę Banku.

18.3. Informacje na temat kryteriów oceny wyników stanowiących podstawę uprawnień do składników wynagrodzenia, o których mowa w § 29 pkt 7 Uchwały KNF nr 258/2011 lub zmiennych składników wynagrodzenia

W przypadku przyznania Osobom Uprawnionym wynagrodzenia zmiennego, 50% tego wynagrodzenia stanowi niepieniężne wynagrodzenie zmienne i jest ono przyznane w postaci instrumentu finansowego - tzw. akcji fantomowych.

Na moment przyznania wartość akcji fantomowych zależy od wyceny tych akcji, dokonanej w oparciu o wartość kapitałów własnych skorygowanych o kwotę wypłaconej dywidendy na dany dzień. W kolejnych okresach wycena będzie przeprowadzana i aktualizowana na podstawie rocznych skonsolidowanych wyników finansowych Grupy, po ich zaudytowaniu i zatwierdzeniu przez Walne Zgromadzenie. Nabycie uprawnień do 40% wynagrodzenia zmiennego, w tym do 20% niepieniężnego wynagrodzenia zmiennego (akcje fantomowe) oraz do 20% pieniężnego wynagrodzenia zmiennego (gotówka), jest odroczone na okres 3 lat.

Po zakończeniu roku kalendarzowego Osoba Uprawniona może nabyć uprawnienie do 1/3 części odroczonego wynagrodzenia zmiennego. Nabycie uprawnień do każdej z odroczonego części wynagrodzenia zmiennego uwzględnia ryzyko Banku i jest uzależnione od:

- wyników Banku w obszarze odpowiedzialności Osoby Uprawnionej; przy czym w celu określenia wysokości wynagrodzenia zmiennego przyjmowane wyniki Banku uwzględniają koszty ryzyka, koszt kapitału i ryzyka płynności w perspektywie długoterminowej,
- efektów pracy jednostki organizacyjnej, w której zatrudniona jest osoba objęta Polityką,

---

¹ Kanon Wartości CREDO – Wartości Banku Pocztowego S.A. określone w Strategii Banku, wskazujące oczekiwane postawy i zachowania prezentowane przez pracownika w czasie realizacji celów zawodowych, pozwalające realizować te cele na oczekiwanym poziomie.

- efektów pracy tej osoby; przy czym przy ocenie indywidualnych efektów pracy bierze się pod uwagę kryteria finansowe i niefinansowe – ocena CREDO.

Bank prowadzi elastyczną politykę zmiennych składników wynagrodzeń. Oznacza to, że Bank może podjąć decyzję o nieprzyznawaniu wynagrodzenia zmiennego, nieprzyznawaniu części odroczonej wynagrodzenia zmiennego lub obniżeniu jej wysokości, w szczególności w następujących przypadkach:

- nabycie uprawnień lub wypłata łącznego wynagrodzenia zmiennego osób objętych Polityką jest zmniejszana lub wstrzymywana w sytuacji, o której mowa w art. 142 ust. 1 ustawy - Prawo bankowe,
- Prezes Zarządu ma prawo wstrzymania uruchomienia funduszu premiowego w przypadku, gdy całkowity wynik na działalności bankowej (WNDB) Banku z uwzględnieniem wyniku z tytułu rezerw wynosi mniej niż 100% wyniku planowanego na dany roczny okres rozliczeniowy,
- Prezes Zarządu może podjąć decyzję o obniżeniu wynagrodzenia zmiennego wynikającego z rozliczenia aż do całkowitego pozbawienia wynagrodzenia zmiennego za dany okres rozliczeniowy w sytuacji, gdy Osoba Uprawniona w okresie podlegającym ocenie:
  - a) doprowadziła do powstania strat w Banku,
  - b) dopuściła się istotnych zaniedbań w podstawowych obszarach działalności, za które odpowiada,
  - c) ciężko naruszyła swoje podstawowe obowiązki pracownicze.

Ocena wyników Banku dla celów przyznania uprawnień do wynagrodzenia zmiennego obejmuje okres trzech lat, co pozwala na uwzględnienie cyklu koniunkturalnego Banku i ryzyka związanego z prowadzoną przez Bank działalnością gospodarczą.

W przypadku Osób Uprawnionych zatrudnionych w Banku krócej niż 3 lata, ocena wyników Banku będzie uwzględniała cały okres ich zatrudnienia.

18.4. Główne parametry oraz zasady ustalania wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku, w tym sposobu powiązania wysokości wynagrodzenia z wynikami w przypadku wynagrodzeń zależnych od wyników

Wynagrodzenia osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku są ustalane zgodnie z obowiązującymi regulacjami wewnętrznymi, tj. „Regulaminem Wynagradzania Pracowników Banku Pocztowego S.A.” oraz „Zasadami premiowania kadry menedżerskiej Banku Pocztowego S.A. ”wg metodologii ZPC i oceny wg wartości CREDO”.

Zarządzanie przez cele („ZPC”), to metoda zarządzania polegająca na stawianiu kadrze menedżerskiej, zatrudnionej w Centrali Banku Pocztowego S.A., precyzyjnie zdefiniowanych strategicznych celów, które są przez nich akceptowane, a następnie monitorowane i rozliczane przez ich przełożonych. Część celów postawionych menedżerom do realizacji jest kaskadowana przez nich na podległych im pracowników.

System premiowy wg metodologii ZPC służy przede wszystkim skutecznemu osiągnięciu założonych celów biznesowych oraz podnoszeniu potencjału organizacji do realizacji celów w przyszłości (celów długoterminowych). Stawiając cele menedżerom, Zarząd koncentruje ich działania i zaangażowanie na obszarach kluczowych dla Banku. Wpływa to korzystnie na wyniki i eliminuje działania o mniejszej wartości dla Banku.

System służy również podnoszeniu wydajności pracy i kompetencji pracowników poprzez motywowanie i angażowanie do realizacji tych zadań, które służą realizacji celów strategicznych Banku.

Cele dla kadry kierowniczej w Banku są definiowane na podstawie zatwierdzonej Strategii Banku. Za zdefiniowanie celów strategicznych odpowiada Zarząd Banku.

Na Strategię składają się:

- długofalowa strategia działania Banku,
- priorytety na dany rok budżetowy,
- projekty strategiczne,
- budżet.

Dodatkowymi źródłami definiowania celów mogą być również:

- procedury i zobowiązania wobec instytucji zewnętrznych,
- ryzyka,
- zakresy obowiązków,
- plany rozwoju zawodowego pracowników.

Podstawą do przyznania wynagrodzenia zmiennego, w tym do przyznania praw do części odroczonej wynagrodzenia zmiennego, jak również do określenia łącznej wysokości wynagrodzenia zmiennego, dla osób objętych Polityką są:

- ocena stopnia realizacji celów indywidualnych danej osoby, które były zaplanowane na rok będący przedmiotem oceny,
- wyniki finansowe Banku z ostatniego roku obrotowego,
- poziom realizacji budżetu kosztów,
- wynik finansowy/poziom realizacji planów sprzedażowych.

Ocena końcowa realizacji celów określonych w Indywidualnej Liście Celów ma wpływ na wysokość premii otrzymanej przez menedżera.

W przypadku nieuzgodnienia celów na dany rok, menedżer nie uczestniczy w procesie oceny realizacji celów i nie nabywa prawa do premii.

18.5. Zbiorcze informacje ilościowe dotyczące wysokości wynagrodzenia z podziałem na linie biznesowe stosowane w zarządzaniu Bankiem

Tabela poniżej przedstawia informacje dotyczące wysokości wynagrodzeń w Grupie z podziałem na linie według segmentów działalności stosowanych w zarządzaniu Bankiem według stanu na 31 grudnia 2013 roku.

Tabela nr 21 - Zbiorcza informacja dotycząca wysokości kosztów osobowych z podziałem na linie według segmentów działalności stosowanych w zarządzaniu bankiem wg klucza alokacji (tys. zł.)

Opis	Segment detaliczny	Segment instytucjonalny	Segment rozliczeń i skarbu
Łączne koszty osobowe brutto wypłacone w 2013 roku (wyn. zasadnicze, premie, pozostałe składniki, narzuty)	67 545	18 390	4 461

18.6. Zbiorcze informacje ilościowe na temat wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku

Tabela poniżej przedstawia informacje dotyczące wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Grupie, w rozumieniu Uchwały 258/2011 KNF - osoby wskazane w Wykazie Stanowisk Objętych Polityką.

Tabela nr 22 - Zbiorcza informacja nt. wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Grupie (tys. zł.)

Stanowiska kierownicze w Banku Pocztowym S.A. w rozumieniu Uchwały 258/2011 KNF - osoby wskazane w Wykazie Stanowisk objęte Polityką	Liczba osób	Wynagrodzenie stałe za 2013	Pieniężne wynagrodzenie zmienne (gotówka)	Wynagrodzenie zmienne za rok 2013 *				Wynagrodzenie z odroczoną wypłatą na trzy lata płacone z dołu w równych rocznych ratach	
				Niepieniężne wynagrodzenie zmienne (akcje fantomowe)	Wynagrodzenie wypłacane bez odroczenia		gotówka	akcje fantomowe	gotówka
Członkowie Zarządu Banku, oraz osoby podległe bezpośrednio Członkowi Zarządu oraz pozostałe osoby zajmujące stanowiska kierownicze w Banku	20	3 434	0	0	0	0	0	0	0
Stanowiska kierownicze w Banku Pocztowym S.A. w rozumieniu Uchwały 258/2011 KNF - osoby wskazane w Wykazie Stanowisk objęte Polityką	Wynagrodzenie zmienne za 2012r. z odroczoną wypłatą na trzy lata płacone z dołu w równych rocznych ratach			gotówka		akcje fantomowe			
				65		65			
Członkowie Zarządu Banku, oraz osoby podległe bezpośrednio Członkowi Zarządu oraz pozostałe osoby zajmujące stanowiska kierownicze w Banku	Wynagrodzenie zmienne nie przyznane			Wynagrodzenie zmienne nie przyznane					
	Przyznanie praw w 2014*	Przyznanie praw w 2015	Przyznanie praw w 2016	Przyznanie praw w 2014*	Przyznanie praw w 2015	Przyznanie praw w 2016			
	21,75	21,75	21,75	21,75	21,75	21,75			

* stan na dzień sporządzania raportu